Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 09.07.2013.
Stājas spēkā: 01.10.2014.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 146, 30.07.2013.
OP numurs: 2013/146.1

Attēlotā redakcija: 01.08.2026. - 07.01.2027.

Grozījumi:

23.01.2014. likums / LV, 21, 30.01.2014. / Stājas spēkā 31.01.2014.
24.04.2014. likums / LV, 84, 30.04.2014. / Stājas spēkā 01.05.2014.
03.07.2014. likums / LV, 140, 18.07.2014. / Stājas spēkā 01.10.2014.
18.06.2015. likums / LV, 122, 27.06.2015. / Stājas spēkā 28.06.2015.
17.12.2015. likums / LV, 251, 23.12.2015. / Stājas spēkā 24.12.2015.
23.11.2016. likums / LV, 241, 10.12.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.
22.06.2017. likums / LV, 128, 29.06.2017. / Stājas spēkā 10.07.2017.
14.02.2019. likums / LV, 41, 27.02.2019. / Stājas spēkā 13.03.2019.
21.11.2019. likums / LV, 248A, 10.12.2019. / Stājas spēkā 24.12.2019.
03.12.2020. likums / LV, 244, 17.12.2020. / Stājas spēkā 31.12.2020.
15.04.2021. likums / LV, 84B, 05.05.2021. / Stājas spēkā 19.05.2021.
19.08.2021. likums / LV, 160A, 20.08.2021. / Stājas spēkā 03.09.2021.
Satversmes tiesas 21.04.2022. spriedums / LV, 79, 25.04.2022. / Stājas spēkā 25.04.2022.
12.05.2022. likums / LV, 95, 18.05.2022. / Stājas spēkā 19.05.2022.
15.12.2022. likums / LV, 247, 21.12.2022. / Stājas spēkā 01.01.2023.
27.04.2023. likums / LV, 91, 15.05.2023. / Stājas spēkā 29.05.2023.
24.10.2024. likums / LV, 217, 06.11.2024. / Stājas spēkā 20.11.2024.
09.10.2025. likums / LV, 205, 23.10.2025. / Stājas spēkā 01.11.2025.
13.11.2025. likums / LV, 225, 21.11.2025. / Stājas spēkā 06.01.2026.
18.12.2025. likums / LV, 2, 06.01.2026. / Stājas spēkā 07.01.2026.
18.06.2026. likums / LV, 122A, 30.06.2026. / Stājas spēkā 01.08.2026.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Būvniecības likums

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **būvatļauja** — administratīvais akts ar nosacījumiem būvniecības ieceres realizācijai dabā;

2) **būvdarbi** — būvniecības procesa sastāvdaļa, darbi, kurus veic būvlaukumā vai būvē, lai radītu būvi, novietotu iepriekš izgatavotu būvi vai tās daļu, pārbūvētu, atjaunotu, restaurētu, iekonservētu, nojauktu būvi vai ierīkotu inženiertīklu;

3) **būve** — būvdarbu rezultātā radusies ar zemi vai gultni saistīta ķermeniska lieta (ēka vai inženierbūve), kurai ir nosakāms būves lietošanas veids;

4) **būves atjaunošana** — būvdarbi, kuru rezultātā ir nomainīti nolietojušies būves nesošie elementi vai konstrukcijas vai veikti funkcionāli vai tehniski uzlabojumi, nemainot būves apjomu vai nesošo elementu nestspēju;

5) **ierīkošana** — būvdarbi, kurus veic inženiertīkla montāžai, ievietošanai vai novietošanai pamatnē (zemē vai gultnē) vai būvē;

6) **būves konservācija** — būvdarbi, kurus veic būves konstrukciju nostiprināšanai un aizsardzībai pret nelabvēlīgu ārējo iedarbību, kā arī izbūvēto inženiertīklu atslēgšanai, lai būves konstrukcijas nenonāktu cilvēku dzīvībai, veselībai vai videi bīstamā stāvoklī;

7) **būves nojaukšana** — būvdarbi, kuru rezultātā būve beidz pastāvēt;

8) **būves novietošana** — būvdarbi, kurus veic iepriekš izgatavotas būves salikšanai no gataviem elementiem paredzētajā novietnē, neizbūvējot pamatus vai pamatni dziļāk par 30 centimetriem;

9) **būves pārbūve** — būvdarbi, kuru rezultātā ir mainīts būves vai tās daļas apjoms vai pastiprināti nesošie elementi vai konstrukcijas, mainot vai nemainot lietošanas veidu;

10) **būves restaurācija** — būvdarbi, kurus veic zinātniski pamatotai būves vai tās daļas atjaunošanai, lietojot oriģinālam atbilstošus materiālus, paņēmienus vai tehnoloģijas;

11) **būvizstrādājums** — ikviens iestrādāšanai būvē paredzēts izstrādājums vai rūpnieciski izgatavota konstrukcija;

12) **būvniecība** — visu veidu būvju projektēšana un būvdarbi;

13) **būvprojekts** — informācijas kopums, kas satur grafisko, tekstuālo un citu informāciju par būvniecības ieceri, tai skaitā par būves vai tās piederumu raksturlielumiem;

14) **būvniecības dokumenti** — būvprojekts un informācija par būvdarbu gaitu (piemēram, būvdarbu žurnāls, segto darbu pieņemšanas akts);

15) **būvniecības procesa dalībnieks** — būvniecības ierosinātājs, būvprojekta izstrādātājs, būvdarbu veicējs, autoruzraudzības veicējs, būvuzraudzības veicējs vai būvekspertīzes veicējs;

16) **būvniecības ierosinātājs** — persona, kas vispārīgajos būvnoteikumos noteiktajā kārtībā var ierosināt vai ir ierosinājusi būvniecību, vai šīs personas tiesību pārņēmējs;

17) **būvprojekta izstrādātājs** — būvspeciālists vai būvkomersants, kas ir noslēdzis rakstveida līgumu par projektēšanu vai savām vajadzībām veic būvprojekta vai tā izmaiņu izstrādi (projektēšanu), kā arī būvniecības ierosinātājs, kas speciālajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos savām vajadzībām veic būvprojekta vai tā izmaiņu izstrādi;

18) **būvdarbu veicējs** — būvkomersants, kas veic būvdarbus savām vajadzībām vai pamatojoties uz rakstveida līgumu ar būvniecības ierosinātāju vai citu personu, vai būvētājs;

19) **būvētājs** — fiziskā persona, fiziskā vai juridiskā persona, kas veic lauksaimniecisko vai zivsaimniecisko darbību, vai kooperatīvā sabiedrība — zemes vai būves īpašnieks vai tiesiskais valdītājs —, kas savām vajadzībām pati organizē būvdarbus un piedalās tajos, vai — Aizsardzības ministrijas valdījumā esošajos īpašumos — ārvalsts bruņoto spēku vienība vai tās uzņēmējs, kas saskaņā ar starptautisku līgumu uzturas Latvijas Republikā, vai Nacionālie bruņotie spēki;

20) **autoruzraudzības veicējs** — būvspeciālists vai būvkomersants, kas noslēdzis rakstveida līgumu par autoruzraudzību vai pēc savas izvēles veic autoruzraudzību;

21) **būvuzraudzības veicējs** — būvspeciālists, kas veic būvuzraudzību, pamatojoties uz rakstveida līgumu ar būvniecības ierosinātāju vai pamatojoties uz būvniecības ierosinātāja (darba devēja) rīkojumu būvnoteikumos noteiktajos gadījumos, vai būvkomersants, kas veic būvuzraudzību, pamatojoties uz rakstveida līgumu ar būvniecības ierosinātāju;

22) **būvekspertīzes veicējs** — būvspeciālists vai būvkomersants, kas veic būvekspertīzi būvniecības dokumentiem vai būvei, pamatojoties uz rakstveida līgumu ar būvekspertīzes pasūtītāju;

23) **inženierkonsultants** — fiziskā persona vai būvkomersants, kas, pamatojoties uz noslēgto līgumu ar būvniecības ierosinātāju, pārstāv to būvniecības procesā, sniedzot konsultatīvus pakalpojumus vai rīkojoties tā vārdā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 15.04.2021., 27.04.2023. un 18.12.2025. likumu, kas stājas spēkā 07.01.2026.)

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir kvalitatīvas dzīves vides radīšana, nosakot efektīvu būvniecības procesa regulējumu, lai nodrošinātu ilgtspējīgu valsts ekonomisko un sociālo attīstību, kultūrvēsturisko un vides vērtību saglabāšanu, kā arī energoresursu racionālu izmantošanu.

3.pants. Likuma darbības joma

Likumu piemēro jaunu būvju būvniecībai, kā arī esošu būvju pārbūvei, atjaunošanai, restaurācijai, nojaukšanai, novietošanai, lietošanas veida maiņai bez pārbūves un konservācijai.

4.pants. Būvniecības principi

Būvniecība ietver projektēšanu un būvdarbus, kuru rezultātā tiek uzlabotas vai nojauktas esošās vai radītas jaunas būves ar noteiktu funkciju. Būvniecībā ievēro šādus principus:

1) arhitektoniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves projektē, līdzsvarojot būvniecības funkcionālos, estētiskos, sociālos, kultūrvēsturiskos, tehnoloģiskos un ekonomiskos aspektus, kā arī būvniecības ierosinātāja un sabiedrības intereses, dabas vai pilsētas ainavas individuālo identitāti izceļot un organiski iekļaujot kultūrvidē, tādējādi to bagātinot un veidojot kvalitatīvu dzīves telpu;

2) inženiertehniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves inženiertehniskais risinājums ir lietošanai drošs, kā arī ekonomiski un tehnoloģiski efektīvs;

3) atklātības principu, saskaņā ar kuru būvniecības process ir atklāts, sabiedrība tiek informēta par paredzamo būvniecību un saistībā ar to pieņemtajiem lēmumiem;

4) sabiedrības līdzdalības principu, saskaņā ar kuru šajā likumā noteiktajos gadījumos tiek nodrošināta būvniecības ieceres publiska apspriešana;

5) ilgtspējīgas būvniecības principu, saskaņā ar kuru būvniecības procesā tiek radīta kvalitatīva dzīves vide pašreizējām un nākamajām paaudzēm, šai nolūkā arī palielinot atjaunojamo energoresursu un sekmējot citu dabas resursu efektīvu izmantošanu;

6) vides pieejamības principu, saskaņā ar kuru būvniecības procesā tiek veidota vide, kurā ikviena persona var ērti pārvietoties un izmantot būvi atbilstoši tās lietošanas veidam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014. un 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 10.07.2017.)

5.pants. Ministru kabineta kompetence būvniecības jomā

(1) Likuma izpildei Ministru kabinets:

1) izdod vispārīgos būvnoteikumus, kuros nosaka:

a) būvju iedalījumu grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvību, veselību un vidi,

b) *(izslēgts ar 03.07.2014. likumu)*,

c) gadījumus, kad nepieciešama inženierizpētes darbu veikšana,

d) gadījumus, kad nepieciešama būves ekspertīze, kā arī būvprojekta ekspertīze, un būvprojekta ekspertīzes sastāvu, veikšanas kārtību un apjomu,

e) gadījumus, kad nepieciešama autoruzraudzība un būvuzraudzība, kā arī autoruzraudzības un būvuzraudzības kārtību un būvuzraudzības plāna izstrādes kārtību un saturu,

f) būvniecības kontroles kārtību un nosacījumus, būvinspektoru tiesības un pienākumus, kā arī birojā,

institūcijās, kuras pilda būvvaldes funkcijas, un pašvaldībā nodarbināto būvinspektoru sadarbības kārtību,

g) būvspeciālistu atbildību,

h) principus un dokumentus, uz kuru pamata pieņemams lēmums par tādas būves sakārtošanu vai nojaukšanu, kura ir pilnīgi vai daļēji sagruvusi, bīstama vai bojā ainavu;

2) izdod speciālos būvnoteikumus, kuros nosaka:

a) būvniecības procesa kārtību, būvniecības procesā iesaistītās institūcijas un atbildīgos būvspeciālistus,

b) būvniecības procesam nepieciešamos dokumentus un to saturu,

c) būvatļaujā, apliecinājuma kartē un paskaidrojuma rakstā iekļaujamos nosacījumus,

d) gadījumus, kad nepieciešama sabiedrības informēšana par būvniecības ieceri, un šādas informēšanas kārtību,

e) atkāpju saskaņošanas kārtību,

f) būvprojekta ekspertīzes apjomu,

g) par būvniecības procesa kontroli un tiesiskumu atbildīgo institūciju,

h) būves konservācijas kārtību,

i) būves novietojuma uzmērījumu veikšanas kārtību un kārtību, kādā būve pieņemama ekspluatācijā,

j) būvdarbu garantijas termiņus pēc būves pieņemšanas ekspluatācijā;

3) izdod būvnormatīvus, kuros nosaka tehniskās prasības attiecībā uz būvēm un to elementiem un vides pieejamības prasības attiecībā uz būvēm;

3^1) izdod būvnormatīvus, kuros nosaka būvekspertīzes, inženierizpētes un tehniskās apsekošanas kārtību un saturu;

3^2) izdod būvnormatīvus, kuros nosaka prasības būvprojekta noformēšanai un tehniskās prasības būves informācijas modelim un tā sagatavošanai;

4) izdod būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumus, kuros nosaka:

a) nosacījumus, ar kādiem fiziskajām personām izsniedz, reģistrē un anulē sertifikātu patstāvīgai praksei arhitektūras, būvniecības un elektroenerģētikas jomā, kā arī sertifikāta izsniegšanas, reģistrēšanas un anulēšanas, darbības apturēšanas un atjaunošanas kārtību,

b) cik ilga praktiskā darba pieredze arhitektūras un būvniecības jomā nepieciešama, lai pretendētu uz sertifikātu patstāvīgai praksei arhitektūras un būvniecības jomā,

c) kompetences pārbaudes organizēšanas nosacījumus un kompetences pārbaudes saturu,

d) patstāvīgās prakses uzraudzības kārtību,

e) maksas pakalpojumu apmēru, maksāšanas kārtību un saņemto līdzekļu izmantošanas kārtību,

f) kompetences pārbaudes iestādes pilnvaras,

g) būvspeciālistu reģistrā iekļaujamo ziņu apjomu un pārbaudes kārtību;

4^1) izdod noteikumus par kārtību, kādā kompetences pārbaudes iestāde veic būvinspektoru darbības

uzraudzību;

5) izdod noteikumus, kuros nosaka:

a) būvinspektoriem izvirzāmās prasības, būvinspektoru reģistrācijas kārtību un kārtību, kādā būvinspektorus izslēdz no reģistra,

b) būvinspektoru reģistra datu saturu,

c) būvinspektoru profesionālās darbības uzraudzības kārtību;

6) nosaka būvniecības informācijas sistēmas izveides un uzturēšanas kārtību, dokumentu iesniegšanas kārtību, būvniecības informācijas sistēmas saturu un tajā iekļautās informācijas aprites kārtību;

7) nosaka kārtību un nosacījumus komersantu reģistrācijai un pārreģistrācijai būvkomersantu reģistrā, izslēgšanai no reģistra, kā arī reģistra datu saturu un izmantošanas kārtību, par reģistrācijas darbībām maksājamās valsts nodevas apmēru, atvieglojumus un maksāšanas kārtību;

8) nosaka Latvijas Būvniecības padomes izveidošanas un darbības kārtību, kā arī padomes sekretariāta funkcijas;

9) nosaka būvspeciālistu profesionālās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas un būvuzņēmēju civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas kārtību un minimālo atbildības limitu;

10) nosaka kārtību, kādā veic būvizstrādājumu tirgus uzraudzību, bet būvizstrādājumiem, uz kuriem nav attiecināmas Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. 305/2011, ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes direktīvu 89/106/EEK prasības, arī kārtību, kādā izvirza prasības būvizstrādājuma atbilstībai, pieprasa un saņem būvizstrādājumu paraugus, veic laboratoriskās vai cita veida ekspertīzes, un gadījumus, kad izdevumus par attiecīgu ekspertīžu veikšanu sedz būvizstrādājuma ražotājs vai izplatītājs;

11) nosaka kārtību, kādā izraugās Eiropas tehniskā novērtējuma institūciju, kā arī kārtību, kādā izdod Eiropas tehnisko novērtējumu;

12) izdod noteikumus par būvkomersantu klasifikāciju, kuros nosaka:

a) klasifikācijas dokumenta saņemšanai iesniedzamās ziņas,

b) būvkomersantu klasifikācijas veidus un kritērijus,

c) nosacījumus vienreizēja un pagaidu klasifikācijas dokumenta saņemšanai,

d) nosacījumus lēmuma par klasifikācijas dokumenta piešķiršanu grozīšanai vai atcelšanai,

e) klasifikācijas iestādes pilnvaras,

f) informācijas par būvkomersantu klasifikāciju izvietošanas, uzturēšanas, aktualizācijas un pārbaudes kārtību;

13) nosaka būvniecības ieceres publiskās apspriešanas kārtību;

14) nosaka publisko būvdarbu līgumā obligāti ietveramos nosacījumus un to saturu.

(2) Šā panta pirmās daļas 2.punktā minētos noteikumus izdod attiecībā uz:

1) ēkām;

2) autoceļiem un ielām;

3) dzelzceļa būvēm (valsts, pašvaldību un privātajām);

4) elektronisko sakaru būvēm;

5) enerģijas ražošanas, glabāšanas, pārvades un sadales būvēm;

6) hidrotehniskajām un meliorācijas būvēm;

7) ostu hidrotehniskajām būvēm;

8) ar radiācijas drošību saistītām būvēm;

9) būvēm Latvijas Republikas teritoriālajos ūdeņos un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā;

10) citām, atsevišķi neklasificētām inženierbūvēm.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 23.11.2016., 22.06.2017. un 27.04.2023. likumu, kas stājas spēkā 29.05.2023. Pirmās daļas 3.[1] un 3.[2] punkts stājas spēkā 01.01.2025. Sk. pārejas noteikumu 31. punktu)

6.pants. Valsts pārvaldes institūciju kompetence būvniecības jomā

(1) Par būvniecības nozari atbildīgā ministrija veic būvniecības vispārējo pārraudzību un koordināciju, izstrādā vienotu valsts politiku būvniecības jomā un nodrošina šīs politikas realizēšanu. Lai veiktu šos uzdevumus, ministrija:

1) izstrādā politikas plānošanas dokumentus būvniecības jomā;

2) izstrādā priekšlikumus būvniecību regulējošu normatīvo aktu sistēmas pilnveidošanai;

3) izstrādā šā likuma 5.pantā minētos noteikumus;

4) *(izslēgts ar 23.11.2016. likumu)*.

(2) Par būvniecības nozari atbildīgās ministrijas kompetencē var būt arī citi normatīvajos aktos paredzēti pienākumi būvniecības jomā.

(3) Nozaru ministrijas atbilstoši to nolikumos noteiktajai kompetencei attiecībā uz šā likuma 5.panta otrās daļas 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. un 9.punktā minēto būvju būvniecību iesniedz par būvniecības nozari atbildīgajai ministrijai šādu speciālajos būvnoteikumos iekļaujamo informāciju:

1) būvniecības procesa kārtība un būvniecības procesā iesaistītās institūcijas;

2) būvniecības procesam nepieciešamie dokumenti un to saturs;

3) būvatļaujā iekļaujamie nosacījumi;

4) par būvniecības procesa uzraudzību un tiesiskumu atbildīgā institūcija.

(4) Nozaru ministrijas vai šo ministriju padotības iestādes atbilstoši to nolikumos vai citas institūcijas atbilstoši likumos noteiktajai kompetencei normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos, pildot šā likuma 12. pantā noteiktās būvvaldes funkcijas:

1) būvniecības un ekspluatācijas kontroles ietvaros nepieciešamās procesuālās darbības atspoguļo un lēmumus izdod būvniecības informācijas sistēmā, ievērojot šā likuma 24. panta astoto daļu;

2) piemēro būvniecības jomas normatīvajos aktos noteiktos lēmumu pieņemšanas un strīdu izskatīšanas termiņus;

3) nodrošina šā likuma 14. un 14.[3] pantā noteikto būvniecības ieceres paziņošanas un apspriešanas kārtību un informācijas pieejamību būvniecības informācijas sistēmā.

(5) Par būvniecības nozari atbildīgās ministrijas padotībā esoša iestāde veic būvizstrādājumu tirgus (ražošanas un tirdzniecības vietas, būvlaukumi) uzraudzību un kontroli, pārbaudot būvizstrādājumu atbilstību normatīvajos aktos un tehniskajos noteikumos paredzētajām prasībām un būvizstrādājumam deklarētajām ekspluatācijas īpašībām, un

pieņem būvizstrādājumu tirgus dalībniekiem saistošus lēmumus. Iestādes pieņemtos lēmumus var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(6) Veicot būvizstrādājumu tirgus uzraudzību un kontroli, iestādei ir tiesības:

1) pieprasīt un bez maksas saņemt informāciju un dokumentus (tai skaitā tehnisko dokumentāciju, ekspluatācijas īpašību deklarāciju, tipa pārbaudes sertifikātu, testēšanas pārskatus);

2) pieprasīt un bez maksas saņemt būvizstrādājumu paraugus, veikt paraugu pārbaudes uz vietas (priekštestēšanu), šai nolūkā arī atverot iepakojumu un veicot parauga testēšanu, kā arī organizēt laboratorisku vai cita veida ekspertīzi, lai noteiktu būvizstrādājuma atbilstību noteiktajām prasībām;

3) uz laiku, kas nepieciešams, lai novērtētu būvizstrādājumu atbilstību noteiktajām prasībām vai deklarētajām ekspluatācijas īpašībām, lai veiktu pārbaudes un ekspertīzes, kā arī līdz galīgā lēmuma pieņemšanai aizliegt vai apturēt būvizstrādājumu laišanu tirgū, piedāvāšanu vai pārdošanu;

4) pēc pārbaužu veikšanas sniegt tirgus dalībniekiem ieteikumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem;

5) informēt būvvaldi, biroju vai institūciju, kura pilda būvvaldes funkcijas, par būvlaukumā esoša būvizstrādājuma neatbilstību normatīvo aktu prasībām.

(7) Par būvniecības nozari atbildīgās ministrijas padotībā ir Būvniecības valsts kontroles birojs (turpmāk arī — birojs), kas likumā un Ministru kabineta noteikumos paredzētajos gadījumos veic būvdarbu valsts kontroli un būvju ekspluatācijas uzraudzību, organizē ekspertīzes un piešķir patstāvīgās prakses tiesības šā likuma 13.panta trešās daļas 5.punktā noteiktajā specialitātē, kā arī veic patstāvīgās prakses uzraudzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014., 03.07.2014., 23.11.2016., 22.06.2017., 14.02.2019., 15.04.2021. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

6.[1] pants. Būvniecības valsts kontroles biroja kompetence

(1) Likuma izpildei birojs:

1) nodrošina būvdarbu valsts kontroli, veicot šādu būvju būvdarbu kontroli un pieņemšanu ekspluatācijā:

a) trešās grupas publiskas ēkas (turpmāk — publiska ēka), ja būvdarbu veikšanai nepieciešama būvatļauja,

b) būves, kuru paredzētajai būvniecībai atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4.panta pirmās daļas 1.punktam piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra,

c) *(izslēgts ar 15.04.2021. likumu);*

1[1]) pilda šajā likumā un citos būvniecības jomas normatīvajos aktos noteiktās būvvaldes funkcijas attiecībā uz:

a) tādu būvju būvniecību, kas nepieciešamas valsts aizsardzībai vai nacionālās drošības interešu aizsardzībai un ko īsteno Aizsardzības ministrija vai tās padotības iestādes vai kapitālsabiedrības, kurās Aizsardzības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, vai kapitālsabiedrības, kurās minētās kapitālsabiedrības ieguvušas līdzdalību vai izšķirošo ietekmi, vai Nacionālie bruņotie spēki,

b) būvju būvniecību Latvijas Republikas iekšējos jūras ūdeņos, teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā;

c) Iekšlietu ministrijas vai tās padotības iestādes vajadzībām nepieciešamo būvju būvniecību, kas pilnībā vai daļēji tiek veikta valsts robežas joslā, patrulēšanas joslā un robežzīmju uzraudzības joslā;

2) nodrošina ekspluatācijas uzraudzību publiskām ēkām un šīs daļas 1.[1] punktā noteiktajām būvēm;

3) nodrošina būvniecības informācijas sistēmā iekļautās informācijas pieejamību;

4) *(izslēgts ar 15.04.2021. likumu)*;

5) informē kompetences pārbaudes iestādes par iespējamiem būvspeciālistu profesionālās darbības pārkāpumiem;

6) sniedz metodisko palīdzību pašvaldībām saistībā ar būvdarbu kontroli un būvju pieņemšanu ekspluatācijā;

7) *(izslēgts ar 15.04.2021. likumu)*;

8) izskata iesniegumus un sūdzības par būtiskiem normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā vai arī gadījumos, kad būve ir radījusi vai var radīt bīstamību vai būtisku kaitējumu personu dzīvībai, veselībai, īpašumam vai videi. Birojā nevar apstrīdēt valsts un pašvaldību institūciju administratīvos aktus, kuri izdoti saskaņā ar šo likumu;

9) nodrošina būvniecības pārraudzībai un kontrolei nepieciešamās būvniecības informācijas sistēmas darbību.

(1^1) Birojs būvniecības un ekspluatācijas kontroli Latvijas Republikas iekšējos jūras ūdeņos, teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un būvvaldes funkcijas attiecībā uz tādu elektropārvades līniju būvniecības ieceri, kurai atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumam noteikts nacionālo interešu objekta statuss, veic par maksu.

(2) Attiecībā uz šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajām būvēm birojs pilda šā likuma 12. panta $3.^3$ un $3.^4$ daļā noteiktās būvvaldes funkcijas, kā arī nodrošina šā likuma 18. pantā noteikto darbību izpildi. Publisku ēku ekspluatācijas kontroli birojs veic šā likuma 21. pantā noteiktajā kārtībā.

(3) Pildot šajā likumā noteiktās funkcijas, birojam ir tiesības pieprasīt un bez maksas saņemt informāciju un dokumentus.

(4) Kārtību, kādā birojs piešķir patstāvīgās prakses tiesības šā likuma 13.panta trešās daļas 5.punktā noteiktajā specialitātē, kā arī veic patstāvīgās prakses uzraudzību, nosaka Ministru kabineta noteikumi par būvspeciālistu kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību.

(5) Birojs piemēro likumā noteiktos lēmumu pieņemšanas un strīdu izskatīšanas termiņus. Biroja pieņemtos lēmumus var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(24.04.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 23.11.2016., 22.06.2017., 19.08.2021., 15.04.2021., 12.05.2022. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

7.pants. Vietējās pašvaldības kompetence

(1) Likuma izpildei vietējā pašvaldība:

1) nodrošina ar būvniecības procesu saistītā administratīvā procesa (turpmāk — būvniecības administratīvais process) tiesiskumu:

a) izveidojot būvvaldi savā teritorijā vai vienojoties ar citām pašvaldībām par kopīgas būvvaldes izveidi un nodrošinot būvvaldes darbībai nepieciešamos resursus, kā arī deleģējot citai pašvaldībai atsevišķu uzdevumu izpildi Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā,

b) pieņemot lēmumus par apstrīdētajiem pašvaldības būvvaldes administratīvajiem aktiem, faktisko rīcību un lēmumiem, kas apstrīdami saskaņā ar normatīvajiem aktiem;

2) pieņem lēmumus par turpmāko rīcību ar tās teritorijā esošām būvēm, kuras ir pilnīgi vai daļēji sagruvušas vai nonākušas tādā stāvoklī, ka to lietošana ir bīstama vai tās bojā ainavu;

3) *(izslēgts ar 15.04.2021. likumu)*;

4) nodrošina informācijas pieejamību būvniecības informācijas sistēmā;

5) šajā likumā noteiktajā kārtībā informē sabiedrību par saņemtajām būvniecības iecerēm;

6) individuāli izvērtē nepieciešamību būvniecības ierosinātājam veikt būvniecības ieceres ietekmes uz vidi kumulatīvā efekta izvērtējumu nolūkā padziļināti analizēt vēja elektrostaciju un to būvniecības ieceru

savstarpējo mijiedarbību, īpaši gadījumos, kad to izvietojums un savstarpējie attālumi, tostarp citu tuvējo pašvaldību administratīvajā teritorijā esošās vēja elektrostacijas vai to būvniecības ieceru atrašanās vietas tuvums un paredzamā ietekme, plānotā jauda vai arī citi apstākļi liecina par iespējamu kumulatīvu ietekmi uz vidi, ainavu vai iedzīvotāju dzīves kvalitāti, un informē būvvaldi, ja attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā:

a) nodotas ekspluatācijā tādas vēja elektrostacijas, kurām veikts sākotnējais izvērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums,

b) izdota būvatļauja tādu vēja elektrostaciju būvniecībai, kurām veikts sākotnējais izvērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētos pienākumus pašvaldība neveic attiecībā uz būvniecības procesiem vai to daļām, kas atbilstoši šā likuma 6.[1] pantā noteiktajam ir biroja vai citas institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, kompetencē. Būvvaldes un biroja, kā arī citas institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, sadarbības kārtību nosaka vispārīgie būvnoteikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 15.04.2021. un 18.06.2026. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2026.)

8.pants. Latvijas Būvniecības padome

(1) Latvijas Būvniecības padomes sastāvā ir valsts institūciju, nevalstisko organizāciju un profesionālo organizāciju pārstāvji.

(2) Latvijas Būvniecības padome:

1) izvērtē būvniecības politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektus būvniecības jomā un sniedz par būvniecības nozari atbildīgajai ministrijai viedokli par tiem, kā arī piedalās būvniecību regulējošu normatīvo aktu pilnveidošanā;

2) izstrādā priekšlikumus būvniecības nozares attīstīšanai, tai skaitā prioritāro jomu noteikšanai, būvspeciālistu profesionālās izglītības sistēmas pilnveidošanai un viņu kompetences paaugstināšanai.

(3) Latvijas Būvniecības padomes sekretariāta funkcijas pilda par būvniecības nozari atbildīgā ministrija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2014.)

9. pants. Būtiskās būvei izvirzāmās prasības

Būve projektējama, būvējama un ekspluatējama atbilstoši tās lietošanas veidam, turklāt tā, lai nodrošinātu tās atbilstību šādām būtiskām prasībām:

1) mehāniskā stiprība un stabilitāte;

2) ugunsdrošība;

3) vides aizsardzība un higiēna, tai skaitā nekaitīgums;

4) lietošanas drošība un vides pieejamība;

5) akustika (aizsardzība pret trokšņiem);

6) energoefektivitāte;

7) ilgtspējīga dabas resursu izmantošana.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.07.2017.)

9.[1] pants. Būvnormatīvu tehniskās prasības un atkāpes no tām

(1) Būvnormatīvos noteiktās tehniskās prasības ir kvantitatīvi vai kvalitatīvi izteikti sasniedzami lielumi, kuri nodrošina būves atbilstību būves būtiskajām vai citām prasībām. Būvnormatīvos ir noteiktas minimālās tehniskās prasības.

(2) Būvnormatīvu tehniskās prasības piemēro jaunas būves būvniecībai, novietošanai, inženiertīklu ierīkošanai, būves pārbūvei, atjaunošanai, konservācijai un restaurācijai. Atjaunojot, pārbūvējot, restaurējot vai konservējot būvi daļēji, būvnormatīvu tehniskās prasības ir piemērojamas attiecībā uz atjaunojamo, pārbūvējamo, restaurējamo un konservējamo daļu.

(3) Jaunas būvniecības gadījumā atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām (izņemot atkāpes no mehāniskās stiprības un stabilitātes prasībām) ir pieļaujamas pēc paredzēto alternatīvo tehnisko risinājumu saskaņošanas vai pamatošanas šā panta septītajā vai devītajā daļā noteiktajā kārtībā, ja ar alternatīvajiem tehniskajiem risinājumiem tiek nodrošināta šā likuma 9. panta prasību izpilde. Jaunas būvniecības gadījumā alternatīvo risinājumu saskaņošanu vai pamatošanu var aizstāt ar atkāpju (izņemot atkāpes no mehāniskās stiprības un stabilitātes, ugunsdrošības un higiēnas, tai skaitā nekaitīguma, prasībām) saskaņošanu vai pamatošanu, neparedzot alternatīvos tehniskos risinājumus, ja jaunā būvniecība ir paredzēta pilsētas vai ciema vēsturiskās apbūves teritorijā vai vēsturiskajā centrā un atkāpes ir pamatotas ar kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu vai būvnormatīvu tehniskās prasības tehniski vai funkcionāli nav iespējams ievērot.

(4) Atjaunošanas, pārbūves vai restaurācijas gadījumā atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām (izņemot atkāpes no mehāniskās stiprības un stabilitātes prasībām) ir pieļaujamas pēc paredzēto atkāpju saskaņošanas vai pamatošanas šā panta septītajā vai devītajā daļā noteiktajā kārtībā, neparedzot alternatīvos tehniskos risinājumus, ciktāl tās nepasliktina būves esošo stāvokli, ja:

1) attiecīgās prasības tehniski vai funkcionāli nav iespējams ievērot vai tās uzliek būvniecības ierosinātājam nesamērīgu vai nepamatotu slogu;

2) būve ar kultūrvēsturisku vērtību attiecīgo prasību ievērošanas dēļ var zaudēt savu kultūrvēsturisko vērtību.

(5) Šā panta ceturtā daļa, ciktāl tas attiecas uz higiēnas, tai skaitā nekaitīguma, prasībām, neattiecas uz ārstniecības iestāžu vai to struktūrvienību atjaunošanu vai pārbūvi, izņemot gadījumus, kad attiecīgās prasības tehniski nav iespējams ievērot.

(6) Atjaunojot vai restaurējot būvi, ja nolietojušos būves elementus vai konstrukcijas nomaina pret būvizstrādājumiem, kuri nodrošina vismaz līdzvērtīgas ekspluatācijas vai tehniskās un fizikālās īpašības salīdzinājumā ar tām īpašībām, kurām sākotnēji atbilda nomaināmie būves elementi vai konstrukcijas, atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām, neparedzot alternatīvos tehniskos risinājumus, ir pieļaujamas. Šīs atkāpes nav nepieciešams saskaņot ar šā panta septītajā daļā noteiktajām valsts vai pašvaldības institūcijām.

(7) Alternatīvos tehniskos risinājumus un atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām speciālajos būvnoteikumos noteiktajos gadījumos saskaņo:

1) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests — ugunsdrošības jomā;

2) Veselības inspekcija — higiēnas, tai skaitā nekaitīguma, jomā;

3) Valsts vides dienests — vides aizsardzības jomā;

4) *(izslēgts ar 15.04.2021. likumu).*

(8) Šā panta ceturtajā daļā minētajos gadījumos Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, izvērtējot būvniecības dokumentus, saskaņo atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām, neparedzot alternatīvos tehniskos risinājumus, vai lemj par nepieciešamību pēc alternatīvo tehnisko risinājumu nodrošināšanas.

(9) Alternatīvos tehniskos risinājumus un atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām, no būvnormatīvu tehniskajām prasībām akustikas (aizsardzība pret trokšņiem), ilgtspējīgas dabas resursu izmantošanas, lietošanas drošības, vides pieejamības un energoefektivitātes jomā pamato atbilstošas jomas būvspeciālists.

(10) Šā panta ceturtajā daļā noteiktajos gadījumos atzinumu par to, vai ierosinātās atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām nepasliktina būves esošo stāvokli, kā arī par to, vai būvnormatīvu tehnisko prasību ievērošana uzliek būvniecības ierosinātājam nesamērīgu vai nepamatotu slogu, sagatavo atbilstošās jomas būvspeciālists. Būvspeciālista sagatavoto atzinumu ietver būvniecības dokumentos vai pievieno tiem. Būvspeciālista sagatavoto atzinumu iesniedz šā panta septītajā daļā noteiktajām valsts vai pašvaldības institūcijām, ja nepieciešams

saskaņojums ar tām.

(11) Alternatīvo tehnisko risinājumu un atkāpju saskaņojumu vai pamatojumu ietver būvniecības dokumentos vai pievieno tiem.

(12) Militārajos objektos jaunas būves būvniecības, novietošanas, ierīkošanas, atjaunošanas vai pārbūves gadījumā var atkāpties no būvnormatīvu tehniskajām prasībām bez pamatošanas un nesaskaņojot alternatīvos tehniskos risinājumus, nodrošinot būves atbilstību mehāniskās stiprības un stabilitātes principam. Atkāpes no būvnormatīvu tehniskajām prasībām norāda būvprojektā. Militāro objektu norobežojošais žogs vai mūris var neatbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, lokālplānojumam vai detālplānojumam.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.02.2019., 15.04.2021., 09.10.2025. un 18.06.2026. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2026.)

10.pants. Būvizstrādājumi

(1) Būvizstrādājumus atļauts piedāvāt Latvijas tirgū, kā arī stacionāri iebūvēt būvēs, ja tie ir derīgi paredzētajam izmantojumam, nodrošina būvei izvirzīto būtisko prasību izpildi un atbilst būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasībām.

(2) Ja konstatēts, ka būvizstrādājums neatbilst noteiktajām prasībām vai deklarētajām ekspluatācijas īpašībām, iestāde, kas veic būvizstrādājumu tirgus uzraudzību un kontroli, var pieņemt šādus lēmumus:

1) uzdot tirgus dalībniekam novērst konstatētās neatbilstības;

2) uzdot tirgus dalībniekam veikt pasākumus būvizstrādājuma atbilstības nodrošināšanai;

3) aizliegt iestrādāt būvizstrādājumu būvē;

4) uzdot tirgus dalībniekam izņemt būvizstrādājumu no tirdzniecības, atsaukt no patērētājiem un lietotājiem;

5) aizliegt vai apturēt būvizstrādājumu laišanu tirgū vai pārdošanu.

(4) Šā panta otrajā daļā minēto lēmumu pārsūdzēšana neaptur to darbību.

11. pants. Būvju iedalījums un ārtelpas labiekārtojuma elements

(1) Būves iedala ēkās un inženierbūvēs. Būvju detalizētāku iedalījumu nosaka:

1) pa grupām — vispārīgie būvnoteikumi;

2) pēc lietošanas veida — normatīvie akti par būvju klasifikāciju.

(2) Ēka ir atsevišķi lietojama apjumta vai segta būve, kura atbilst šādām pazīmēm:

1) tajā var ieiet cilvēks, un tās iekštelpas lielākais augstums ir vismaz 1,6 metri;

2) tā ir piemērota cilvēku vai dzīvnieku patvērumam vai priekšmetu turēšanai;

3) tai ir nosakāms ēkas lietošanas veids atbilstoši normatīvajiem aktiem par būvju klasifikāciju.

(3) Inženierbūve ir būve, kura neatbilst kādai no šā panta otrajā daļā noteiktajām ēkas pazīmēm un kurai inženierbūves lietošanas veids ir nosakāms atbilstoši normatīvajiem aktiem par būvju klasifikāciju.

(4) Ārtelpas labiekārtojuma elements ir ainavas un pilsētvides dizaina elements (tai skaitā mazā arhitektūras forma) un cita ar zemi vai gultni saistīta ķermeniska lieta, kura radusies būvdarbu rezultātā un kurai nav nosakāms būves lietošanas veids atbilstoši normatīvajiem aktiem par būvju klasifikāciju. Ārtelpas labiekārtojuma elementa būvniecībai piemēro citu, atsevišķi neklasificētu inženierbūvju būvniecības procesu, izņemot būvnoteikumos noteiktos gadījumus.

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

12.pants. Būvvalde

(1) Būvvalde ir pašvaldības iestāde vai struktūrvienība vai vairāku pašvaldību izveidota iestāde. Būvvaldes funkcijas var īstenot arī vairākas pašvaldības struktūrvienības, no kurām katrai ir noteikta sava no šā likuma izrietoša kompetence.

(2) Būvvalde pastāvīgi nodarbina speciālistus, no kuriem vismaz viens ir arhitekts un viens — būvinspektors.

(2^1) Būvvaldes arhitekts pārrauga arhitektoniskās kvalitātes principa ievērošanu, ciktāl tas attiecas uz būves iekļaušanos ainavā un pilsētvidē.

(3) Būvvalde:

1) nodrošina būvniecības administratīvā procesa tiesiskumu, tai skaitā pārbauda, vai būvniecības iecere ir saskaņota ar trešajām personām un vai normatīvajos aktos nav noteikti ierobežojumi, kas nepieļauj ierosinātās būvniecības ieceres īstenošanu, kā arī veic būvdarbu administratīvo prasību ievērošanas kontroli un pieņem būves ekspluatācijā;

2) sniedz konsultācijas par būvniecības administratīvā procesa kārtību un ziņas par teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumiem;

3) informē par būvniecības procesa tiesisko pamatojumu un sniedz ziņas par pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajām vai paredzētajām būvēm.

(3^1) Būvvaldes kompetencē ir pārbaudīt un kontrolēt šāda būvniecības principa un šādu tehnisko prasību ievērošanu:

1) arhitektoniskās kvalitātes princips, ciktāl tas attiecas uz būves iekļaušanos ainavā un pilsētvidē;

2) pašvaldības teritorijas plānojumā, lokālplānojumā (ja tāds ir izstrādāts) un detālplānojumā (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem) noteiktās prasības;

3) normatīvajos aktos noteiktās būves novietojuma prasības.

(3^2) Izskatot būvprojektu, būvvalde vērtē un pārbauda tajā ietverto risinājumu atbilstību normatīvo aktu prasībām, ievērojot šā panta $3.^1$ daļā noteikto kompetenci attiecībā uz būvniecības principu un tehniskajām prasībām.

(3^3) Būvdarbu laikā būvvalde pārbauda patvaļīgas būvniecības vai patvaļīgas ekspluatācijas esamību, speciālajos būvnoteikumos noteiktās būvdarbu veikšanas dokumentācijas esamību, kā arī veic šā likuma 18. panta ceturtajā daļā noteiktās darbības un pārbauda būvizstrādājumu atbilstību apliecinošo dokumentu esamību un atbilstību normatīvo aktu prasībām, ciktāl tas attiecas uz dokumenta formu un saturu, un vērtē konservācijas vai iepriekšējā stāvokļa atjaunošanas nepieciešamību.

(3^4) Pieņemot būvi ekspluatācijā, būvvalde pārbauda atbilstību būvatļaujā ietvertajiem nosacījumiem (ciktāl tie nav pārbaudīti, izpildot projektēšanas un būvdarbu uzsākšanas nosacījumus), patvaļīgas būvniecības esamību un speciālajos būvnoteikumos noteikto dokumentu, tai skaitā pozitīvu atzinumu (ja tādi nepieciešami saskaņā ar normatīvajiem aktiem), esamību.

(4) *(Izslēgta no 01.07.2022. ar 15.04.2021. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 27. punktu)*

(5) *(Izslēgta no 01.07.2022. ar 15.04.2021. likumu. Sk. Pārejas noteikumu 27. punktu)*

(6) Šajā pantā noteiktās funkcijas būvvalde neveic attiecībā uz būvniecības procesiem vai to daļām, kas atbilstoši šim likumam ir citas institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, kompetencē. Būvvaldes tiesības iesaistīties un kārtību, kādā būvvalde ir tiesīga iesaistīties būvniecības administratīvajā procesā, kas ir citas institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, kompetencē, nosaka vispārīgie būvnoteikumi.

(7) Būvvalde būvniecības un ekspluatācijas kontroles ietvaros nepieciešamās procesuālās darbības atspoguļo un lēmumus izdod būvniecības informācijas sistēmā, ievērojot šā panta astoto daļu.

(8) Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu, var:

1) veikt administratīvo pārkāpumu procesu;

2) izskatīt iesniegumus (izņemot būvniecības ieceres iesniegumus un iesniegumus par speciālajos būvnoteikumos noteiktās informācijas vai dokumentu iesniegšanu) un informācijas pieprasījumus, kā arī apstrīdēšanas iesniegumus;

3) veikt būvniecības administratīvā procesa ietvaros izdota administratīvā akta piespiedu izpildi.

(9) Pildot šajā likumā noteiktās funkcijas, būvvaldei ir tiesības pieprasīt un bez maksas saņemt informāciju un dokumentus.

(10) Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, var pilnvarot būvinspektoru tās vārdā pieņemt šā likuma 18. panta piektajā, 6.[1] un septītajā daļā, kā arī 21. panta septītajā daļā noteiktos lēmumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 14.02.2019., 15.04.2021. un 13.11.2025. likumu, kas stājas spēkā 06.01.2026.)

13.pants. Būvspeciālisti

(1) Būvspeciālisti ir personas, kas ieguvušas patstāvīgas prakses tiesības arhitektūras vai būvniecības jomā reglamentētās profesijās.

(2) Patstāvīgās prakses tiesības arhitektūras jomā arhitekta profesijā ir personai, kas:

1) ieguvusi otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību arhitektūras studiju programmā;

2) apguvusi patstāvīgai praksei nepieciešamās zināšanas un prasmes;

3) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi arhitekta prakses sertifikātu.

(3) Patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā var iegūt šādās specialitātēs:

1) ģeotehniskā izpēte;

2) projektēšana;

3) būvdarbu vadīšana;

4) *(izslēgts no 01.01.2024. ar 27.04.2023. likumu)*;

5) būvekspertīze.

(3[1]) Patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā būvdarbu vadīšanas specialitātē dod tiesības veikt arī būvju būvdarbu būvuzraudzību būvprakses sertifikātā noteiktajā darbības jomā.

(4) Patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā šā panta trešās daļas 3. punktā minētajās specialitātēs ir personai, kas:

1) ieguvusi pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību būvniecības vai saistītā inženierzinātņu studiju programmā;

2) apguvusi patstāvīgai praksei nepieciešamās zināšanas un prasmes;

3) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi būvprakses sertifikātu.

(5) Patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā šā panta trešās daļas 2., 3. un 5. punktā minētajās specialitātēs ir personai, kas:

1) ieguvusi otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību būvniecības vai saistītā inženierzinātņu studiju programmā;

2) apguvusi patstāvīgai praksei nepieciešamās zināšanas un prasmes;

3) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi būvprakses sertifikātu.

(5[1]) Patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā šā panta trešās daļas 1. punktā minētajā specialitātē ir personai, kas:

1) ieguvusi augstāko izglītību ģeoloģijas vai ģeotehnikas studiju programmā;

2) apguvusi patstāvīgai praksei nepieciešamās zināšanas un prasmes;

3) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi būvprakses sertifikātu.

(6) Būvspeciālisti var veikt būvekspertīzi tikai tajās jomās, kurās tiem ir patstāvīgās prakses tiesības.

(7) Būvspeciālisti regulāri paaugstina savu profesionālo kvalifikāciju.

(8) Informāciju par arhitekta prakses sertifikātu un būvprakses sertifikātu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iekļauj būvspeciālistu reģistrā.

(9) Personām patstāvīgās prakses tiesību iegūšanai arhitektūras jomā reglamentētā profesijā vai būvniecības jomā reglamentētā profesijā šajā likumā noteiktajās specialitātēs nepieciešamo sertifikātu piešķir bez termiņa ierobežojuma. Normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos būvspeciālista kompetences novērtēšana veicama atkārtoti.

(9[1]) Kompetences pārbaudes iestādes patstāvīgās prakses uzraudzības ietvaros Ministru kabineta noteiktajā kārtībā plānveidīgi, pamatojoties uz risku analīzi un saņemtajām ziņām par iespējamiem pārkāpumiem būvspeciālista patstāvīgajā praksē, izvērtē būvspeciālista sniegto pakalpojumu atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā arī pārbauda būvspeciālista patstāvīgās prakses un profesionālās pilnveides pasākumu atbilstību normatīvo aktu prasībām.

(10) Būvspeciālistiem ir pienākums apdrošināt savu profesionālo atbildību par būvniecības procesā to darbības vai bezdarbības rezultātā nodarīto kaitējumu citu būvniecības dalībnieku un trešo personu dzīvībai, veselībai vai mantai, kā arī videi.

(11) Šajā likumā noteiktās darbības projektēšanas un būvniecības procesā būvspeciālisti veic uz rakstveida līguma pamata.

(12) Patstāvīgās prakses tiesības šā panta trešās daļas 3. punktā minētajās specialitātēs ir:

1) Latvijas Amatniecības kamerā reģistrētiem amata meistariem, ja viņi veic vai vada būvamatniecības darbus atbilstoši likumam "Par amatniecību";

2) restauratoriem (meistariem un vecmeistariem) būvgaldniecības izstrādājumu vai būvmākslas objektu restaurācijas specialitātē, ja viņi veic vai vada kultūras pieminekļu (būvju) restaurāciju atbilstoši normatīvajiem aktiem kultūras pieminekļu aizsardzības jomā un restaurācijas laikā netiek mainīti vai atjaunoti nolietojušies būves nesošie elementi vai konstrukcijas, kā arī netiek mainīts būves apjoms vai nesošo elementu nestspēja.

(12[1]) Speciālajos būvnoteikumos paredzētajos gadījumos projektēt un vadīt būvdarbus atsevišķās būvēs var arī citas, šajā pantā neminētas fiziskās personas.

(13) Būvspeciālista kompetences novērtēšanu un patstāvīgās prakses uzraudzību deleģē un maksu par minēto uzdevumu veikšanu nosaka Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā, izņemot šā likuma 6.panta septītajā daļā minēto gadījumu.

(14) Administratīvajā lietā par iespējamiem būvspeciālistu profesionālās darbības pārkāpumiem iestāde pieņem lēmumu par administratīvā akta izdošanu viena gada laikā no lietas ierosināšanas dienas. Ja objektīvu iemeslu dēļ šo termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt uz laiku, kas nav ilgāks par trim gadiem no lietas ierosināšanas dienas, par to paziņojot būvspeciālistam, pret kuru lieta ir ierosināta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 03.12.2020., 27.04.2023. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā

01.11.2025. Četrpadsmitā daļa stājas spēkā 01.01.2026. Sk. pārejas noteikumu 32. un 36. punktu)

14.pants. Būvniecības iecere

(1) Persona ierosina būvniecību, iesniedzot būvniecības informācijas sistēmā būvniecības ieceres īstenošanai nepieciešamos dokumentus un informāciju būvvaldei vai institūcijai, kura pilda būvvaldes funkcijas. Būvniecības ierosinātājs būvniecības iesniegumā norāda inženierbūvju īpašniekus vai tiesiskos valdītājus, no kuriem nepieciešams saņemt tehniskos noteikumus.

(1^1) *(Izslēgta ar 09.10.2025. likumu)*

(1^2) *(Izslēgta ar 09.10.2025. likumu)*

(1^3) Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, izskata būvprojektu un izdara atbilstošas atzīmes vispārīgajos būvnoteikumos noteiktajos termiņos.

(1^4) Būvniecības ieceres iesniegums (tai skaitā paziņojums par būvniecību) par jaunas būves būvniecību uz būvniecības ierosinātājam piederošas zemes, kā arī par izmaiņām esošā būvē, kas atrodas uz būvniecības ierosinātājam piederošas zemes, ir uzskatāms par:

1) iesniegumu Valsts zemes dienestam par būves kadastra datu reģistrāciju vai aktualizāciju no datiem un dokumentiem Būvniecības informācijas sistēmā, ja atbilstoši kadastra jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem būvi reģistrē vai tās datus aktualizē Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā;

2) nostiprinājuma lūgumu rajona (pilsētas) tiesai no jauna uzbūvētās būves ierakstīšanai zemesgrāmatā.

(1^5) Būves vai telpu grupas būvniecības ieceres atbilstību normatīvo aktu prasībām, tai skaitā kopīpašnieku piekrišanu, nepārvērtē, veicot kadastra datu reģistrāciju vai aktualizāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, kā arī izskatot nostiprinājuma lūgumu rajona (pilsētas) tiesā.

(1^6) Šā panta $1.^4$ daļas 1. punktā noteikto būves kadastra datu reģistrāciju vai aktualizāciju veic pēc būves pieņemšanas ekspluatācijā vai pēc paziņojuma par būvdarbu pabeigšanu, savukārt šā panta $1.^4$ daļas 2. punktā noteikto būves ierakstīšanu zemesgrāmatā veic pēc kadastra datu reģistrācijas.

(1^7) Šā panta $1.^4$ daļā noteikto kadastra datu reģistrāciju un ierakstīšanu zemesgrāmatā būvniecības ierosinātājs var ierosināt arī ar nepabeigtas jaunbūves datu deklarāciju. Šīs būvniecības ierosinātāja tiesības neaizstāj šā panta $1.^6$ daļā noteikto.

(1^8) Kopīpašnieka piekrišana nav nepieciešama, ja dzīvojamā māja nav sadalīta dzīvokļu īpašumos un būvniecības iecere paredz būvdarbus atsevišķā lietošanā esošā telpu grupā, ciktāl šie būvdarbi neattiecas uz citām kopīpašumā esošām būves daļām. Telpu grupas atrašanos atsevišķā lietošanā apliecina ieraksts zemesgrāmatā.

(2) Par būvniecības ieceri pašvaldības noteikta institūcija vai amatpersona vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, triju darba dienu laikā no attiecīgās būvniecības ieceres iesnieguma saņemšanas dienas publicē informāciju būvniecības informācijas sistēmā. Publikācijā norāda:

1) būvniecības ieceres realizācijas vietu;

2) iecerētās būves galveno lietošanas veidu.

(3) Izskatot būvniecības ieceres iesniegumu, būvvalde atkarībā no būvniecības ieceres veida lemj par:

1) būvatļaujas izdošanu vai atteikumu izdot būvatļauju;

2) būvniecības ieceres akceptu vai atteikumu akceptēt būvniecības ieceri (ja būvdarbu veikšanai nepieciešama apliecinājuma karte un paskaidrojuma raksts);

3) *(izslēgts ar 14.02.2019. likumu).*

(3[1]) Būvvalde vai institūcija, kas pilda būvvaldes funkcijas, atsaka izdot būvatļauju vai akceptēt būvniecības ieceri, ja atbilstoši normatīvajiem aktiem nav veiktas šādas procedūras:

1) būvniecības ieceres publiska apspriešana;

2) ietekmes uz vidi novērtēšana;

3) būvniecības ieceres ietekmes uz vidi kumulatīvā efekta izvērtējums tādām vēja elektrostacijām, kurām saskaņā ar šā likuma 7. panta pirmās daļas 6. punktu ir nepieciešams ietekmes uz vidi kumulatīvā efekta izvērtējums.

(4) Speciālajos būvnoteikumos paredzētos gadījumos (inženiertīklu pievadu ierīkošana, inženiertīklu ierīkošana aizsargjoslā vai sarkano līniju robežās) persona inženiertīklu ierīkošanu uzsāk pēc tam, kad par būvniecības ieceri paziņojusi būvniecības informācijas sistēmā būvvaldei un saņēmusi citas atļaujas, ja tādas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešamas.

(5) *(Izslēgta ar 09.10.2025. likumu)*

(6) Par lēmumu, ar kuru tiek izdota būvatļauja vai akceptēta būvniecības iecere, vai izdarīta atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi, būvvalde vai institūcija, kas pilda būvvaldes funkciju, triju darba dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas publicē informāciju būvniecības informācijas sistēmā. Publikācijā norāda:

1) būvniecības ieceres realizācijas vietu;

2) iecerētās būves galveno lietošanas veidu;

3) lēmuma spēkā stāšanās dienu;

4) lēmuma numuru un datumu.

(6[1]) Publikācijai Būvniecības informācijas sistēmā pievieno būvvaldei iesniegtās būvniecības ieceres vizuālo risinājumu, ja iecerēta ēkas būvniecība, izņemot šā likuma 6.[1] panta pirmās daļas 1.[1] punkta "a" apakšpunktā noteiktajā gadījumā.

(6[2]) Par šā panta 3.[1] daļas 1.punktā minēto lēmumu, kas pieņemts saistībā ar būves publisku apspriešanu, sabiedrībai paziņo Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(6[3]) Par lēmumu, kas pieņemts, izskatot lūgumu atļaut veikt izmaiņas būvprojektā, pašvaldības noteikta institūcija vai amatpersona vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, triju darba dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas publicē informāciju būvniecības informācijas sistēmā. Publikācijā norāda:

1) būvniecības ieceres realizācijas vietu;

2) būves galveno lietošanas veidu;

3) dienu, kad stājas spēkā būvatļaujas nosacījumu grozījumi, kas izdarīti šā likuma 16. panta 2.[3] daļā vai 17. panta 2.[1] daļā minētajā gadījumā.

(6[4]) Pašvaldība vai būvvalde savas tīmekļvietnes sākumlapā ietver norādi par šā panta otrajā, sestajā un 6.[3] daļā noteikto ziņu publicēšanu būvniecības informācijas sistēmā.

(6[5]) Lēmums par būvniecības ieceres akceptu un projektēšanas nosacījumu izpildi stājas spēkā ar brīdi, kad tas ir paziņots adresātam. Ja informācija par lēmumu publicēta, ievērojot šā likuma 14. panta sestās daļas nosacījumus, šis lēmums attiecībā uz citām personām uzskatāms par paziņotu ar brīdi, kad tas stājies spēkā.

(7) Būvniecības ierosinātājam ir pienākums Ministru kabineta noteikumos paredzētajos gadījumos par saņemto būvatļauju informēt sabiedrību, izvietojot būvtāfeli zemes gabalā, kurā atļauta būvniecība. Būvtāfeli izvieto piecu dienu laikā no būvatļaujas spēkā stāšanās dienas. Būvtāfele ir sabiedrības papildu informēšanas pasākums, un tās neesība neietekmē termiņu, kādā trešās personas var apstrīdēt būvatļauju vai pārsūdzēt to tiesā.

(7^1) Būvtāfeli var neizvietot:

1) tādu būvju būvniecībai, kas nepieciešamas valsts aizsardzībai vai nacionālās drošības interešu aizsardzībai un ko īsteno Aizsardzības ministrija vai tās padotības iestādes vai kapitālsabiedrības, kurās Aizsardzības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, vai kapitālsabiedrības, kurās minētās kapitālsabiedrības ieguvušas līdzdalību vai izšķirošo ietekmi, vai Nacionālie bruņotie spēki;

2) Iekšlietu ministrijas vai tās padotības iestāžu vajadzībām nepieciešamo būvju būvniecībai, kas pilnībā vai daļēji tiek veikta valsts robežas joslā, patrulēšanas joslā un robežzīmju uzraudzības joslā.

(8) Būvniecības ierosinātājs par saņemto būvatļauju var individuāli rakstveidā informēt tos nekustamo īpašumu īpašniekus, kuru nekustamie īpašumi robežojas ar zemes gabalu, kurā atļauts veikt būvdarbus. Šim pasākumam ir informatīvs raksturs.

(9) Lēmumu par būvniecības ieceres akceptu, būvatļauju vai projektēšanas nosacījumu izpildi var apstrīdēt vai pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā mēneša laikā no šā panta sestās daļas 3. punktā minētās dienas.

(10) Lēmumu, kas pieņemts šā likuma 16. panta $2.^3$ daļā vai 17. panta $2.^1$ daļā minētajā gadījumā, var apstrīdēt vai pārsūdzēt mēneša laikā no šā panta $6.^3$ daļas 3. punktā minētās dienas. Apstrīdēšanas iesniegumu vai pieteikumu iesniedz par institūcijas 16. panta $2.^3$ daļā vai 17. panta $2.^1$ daļā pieņemtā lēmuma tiesiskumu. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(10^1) Apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur arī šādu lēmumu darbību:

1) paskaidrojuma raksta būves konservācijai akcepts;

2) lēmums par konservācijas darbu saskaņošanu būvdarbu laikā;

3) atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi;

4) lēmums vai atzīme par būvniecības procesa dalībnieku vai būvspeciālistu maiņu.

(10^2) Ja šajā likumā nav noteikts citādi un ja iestāde ir noraidījusi vai atstājusi bez izskatīšanas būvniecības administratīvā procesa ietvaros izdota būvniecības ierosinātājam labvēlīga administratīvā akta apstrīdēšanas iesniegumu, iestādes lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(11) Kopējais laiks, kurā būvniecības procesā izdota administratīvā akta apstrīdēšanas iesniegums tiek izskatīts iestādē, nedrīkst būt ilgāks par diviem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas dienas.

(12) Personai ir pienākums iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu vai pieteikumā par administratīvā akta pārsūdzēšanu pamatot administratīvā akta prettiesiskumu.

(13) Augstāka iestāde vai tiesa var atjaunot procesuālo termiņu būvatļaujas apstrīdēšanai un pārsūdzēšanai, ja tā konstatē, ka sabiedrības informēšana par izsniegto būvatļauju bijusi acīmredzami nepietiekama.

(14) Ja valsts institūcijas vai kompetences pārbaudes iestādes lēmumā ir norādīts uz būvprojekta vai tajā ietverto risinājumu neatbilstību būvniecības principiem vai normatīvo aktu tehniskajām prasībām, būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, pamatojoties uz šo lēmumu, var atcelt būvniecības ieceres akceptu vai atzīmi būvatļaujā par tajā ietverto nosacījumu izpildi vai uzdot būvniecības ierosinātājam novērst konstatētās neatbilstības.

(15) Lēmumu par būvniecības ieceres akceptu pieņem, ievērojot šā likuma 15. panta pirmajā daļā minētās prasības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 14.02.2019., 15.04.2021., 24.10.2024., 09.10.2025., 13.11.2025. un 18.06.2026. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2026. Ceturtās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.03.2027. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.03.2027. Sk. pārejas noteikumu 41. un 43. punktu)

14.^{1} pants. Atļaujas, atzīmes un saskaņojuma izdošana ar noklusējumu

(1) Uzskatāms, ka būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, ir pieņēmusi labvēlīgu lēmumu vai

atzīme ir veikta saskaņā ar būvniecības ierosinātāja sniegto informāciju, ja būvnoteikumos noteiktajos gadījumos un normatīvajos aktos noteiktajos termiņos nav pieņemts lēmums vai nav veikta atzīme attiecībā uz būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi būvniecības administratīvajā procesā, kura ierosināšanai ir nepieciešams paskaidrojuma raksts.

(2) Uzskatāms, ka citas valsts vai pašvaldību institūcijas ir saskaņojušas būvprojektu un nepieciešamās atļaujas ir izdotas saskaņā ar būvniecības ierosinātāja sniegto informāciju, ja būvnoteikumos noteiktajos gadījumos un normatīvajos aktos noteiktajos termiņos nav pieņemts lēmums par būvprojekta saskaņošanu vai nav izdotas normatīvajos aktos noteiktās atļaujas būvprojekta realizācijai.

(3) Uzskatāms, ka īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir saskaņojis būvprojektu attiecībā uz viņa inženiertīkla vai autoceļa šķērsošanu vai būvdarbu veikšanu viņa inženiertīkla vai autoceļa aizsargjoslā (izņemot pieslēgšanos inženiertīklam vai autoceļam vai atslēgšanos no inženiertīkla vai autoceļa), ja viņš būvnoteikumos noteiktajos gadījumos un vispārīgajos būvnoteikumos noteiktajā termiņā nav atteicis šāda būvprojekta saskaņošanu.

(4) Ministru kabinets būvnoteikumos nosaka gadījumus, kuros ir piemērojama atļaujas, atzīmes un saskaņojuma izdošana ar noklusējumu.

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021. Pants stājas spēkā 01.07.2022. Sk. pārejas noteikumu 27. punktu)

14.[2] pants. Tehniskie un īpašie noteikumi

(1) Būvniecības procesa dalībnieki ievēro tehniskajos noteikumos ietvertās prasības, kuras nosaka:

1) inženierbūvju īpašnieki vai tiesiskie valdītāji — būvdarbu veikšanai inženierbūves aizsargjoslā, inženierbūves pārvietošanai vai šķērsošanai, kā arī pieslēguma izveidošanai pie inženierbūves, ja tas nepieciešams citas personas būvniecības ieceres īstenošanai;

2) valsts un pašvaldību institūcijas — lai nodrošinātu būvniecības ieceres atbilstību attiecīgās jomas normatīvo aktu prasībām.

(2) Tehniskajos noteikumos iekļauj tikai tādas prasības, kas nepieciešamas konkrētās būvniecības ieceres īstenošanai un izriet no normatīvajiem aktiem.

(3) Kultūras mantojuma aizsardzības jomā piemērojamās prasības, kuras nosaka kompetentā valsts vai pašvaldības institūcija, iekļaujamas tehniskajos noteikumos kā īpašie noteikumi.

(3[1]) Valsts vides dienests, izvērtējot būvniecības ierosinātāja iesniegto būvniecības ieceres ietekmes uz vidi kumulatīvā efekta izvērtējumu, var izdot tehniskos noteikumus par pasākumiem kumulatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai.

(4) Tehniskos un īpašos noteikumus izdod būvniecības informācijas sistēmā strukturēto datu veidā vai augšupielādē dokumenta veidā. Saskaņojot būvprojektu, izvērtē tehnisko un īpašo noteikumu ievērošanu būvprojektā.

(5) Tehnisko noteikumu derīguma termiņš nevar būt mazāks par diviem gadiem. Šo noteikumu derīguma termiņa laikā inženierbūvju īpašnieki vai tiesiskie valdītāji nav tiesīgi tos grozīt, izņemot gadījumu, kad to pieprasa būvniecības ierosinātājs.

(6) Valsts un pašvaldību institūciju tehniskajiem un īpašajiem noteikumiem derīguma termiņš nevar būt mazāks par pieciem gadiem.

(7) Saskaņojot būvprojektu, piemēro tās materiālo tiesību normas, kas bija spēkā tehnisko noteikumu izdošanas brīdī, ja vien normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

(8) Ja būvniecības ieceres īstenošanai ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums un paredzētā darbība ir akceptēta, būvniecības ieceres īstenošanai nav nepieciešami atsevišķi tehniskie noteikumi, izņemot gadījumu, kad pašvaldība saskaņā ar šā likuma 7. panta pirmās daļas 6. punktu ir noteikusi nepieciešamību veikt būvniecības ieceres ietekmes uz vidi kumulatīvā efekta izvērtējumu. Būvprojektu saskaņo attiecīga valsts institūcija, ievērojot tai noteikto kompetenci vides un dabas aizsardzības jomā, un novērtē ietverto risinājumu atbilstību vides pārskatam ietekmes uz vidi novērtējumā un tā akcepta lēmumā ietvertajām prasībām.

(09.10.2025. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.06.2026. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2026.)

14.[3] pants. Būvniecības ieceres publiska apspriešana

(1) Būvniecības ieceres publiskas apspriešanas mērķis ir racionālā, atklātā un pārskatāmā procesā noskaidrot sabiedrības viedokli par plānoto būvniecības ieceri, lai nodrošinātu attiecīgās ieceres risinājumu labāku iekļaušanos apkārtējā vidē un novērstu iespējamu nelabvēlīgu ietekmi uz sabiedrību.

(2) Pašvaldība, ievērojot šā panta trešās, ceturtās un piektās daļas regulējumu, saistošajos noteikumos nosaka gadījumus, kad pirms būvatļaujas izdošanas vai paskaidrojuma raksta akceptēšanas rīko sabiedrības līdzdalību, kā arī kritērijus sabiedriski nozīmīgām būvēm un sabiedriski nozīmīgiem publiskās ārtelpas risinājumiem.

(3) Būvniecības ieceres publisku apspriešanu rīko sabiedriski nozīmīgo būvju un sabiedriski nozīmīgo publiskās ārtelpas risinājumu izveidošanai.

(4) Pašvaldība saistošajos noteikumos var paredzēt rīkot sabiedrības līdzdalību, lai pārliecinātos par ierosinātās būves lietošanas veida, kas neatbilst dzīvojamai funkcijai, pieļaujamību, ja teritorijas plānojums paredz konkrētajā teritorijā līdztekus dzīvojamai apbūvei cita veida izmantošanu.

(5) Būvniecības ieceres publisku apspriešanu nerīko, ja:

1) teritorijai, kurā paredzēta būve, ir spēkā esošs detālplānojums, no kura spēkā stāšanās brīža pagājuši ne vairāk kā pieci gadi;

2) būvdarbu veikšanai nepieciešams paskaidrojuma raksts, ja ar šo rakstu netiek būtiski palielināts būves apjoms;

3) būvdarbu veikšanai nepieciešams paskaidrojuma raksts, ja šis raksts paredz jaunu pirmās grupas būvju un otrās grupas viena un divu dzīvokļu dzīvojamo māju vai palīgēku būvniecību;

4) būvdarbu veikšanai nepieciešams paziņojums par būvniecību;

5) tiek veikta tādu būvju būvniecība, kas nepieciešamas valsts aizsardzībai vai nacionālās drošības interešu aizsardzībai un ko īsteno Aizsardzības ministrija vai tās padotības iestādes vai kapitālsabiedrības, kurās Aizsardzības ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, vai kapitālsabiedrības, kurās minētās kapitālsabiedrības ieguvušas līdzdalību vai izšķirošo ietekmi, vai Nacionālie bruņotie spēki;

6) būve nepieciešama robežkontroles funkciju nodrošināšanai.

(6) Būvniecības ieceres publiskajā apspriešanā nevērtē priekšlikumus un iebildumus, kuri apspriesti ietekmes uz vidi novērtējuma, stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma un teritorijas plānošanas dokumentu izstrādes procesā.

(7) Būvniecības ieceres publiskas apspriešanas rezultātus izmanto, lai nepieciešamības gadījumā būvatļaujā vai lēmumā par būvniecības ieceres akceptēšanu ietvertu papildu nosacījumus, kas attiecas uz būves novietojumu, iekļaušanos esošajā ainavā un pilsētvidē, kā arī uz risinājumiem negatīvas ietekmes uz sabiedrību novēršanai. Ja būvdarbu veikšanai nepieciešams paskaidrojuma raksts, nosacījumi ir izpildāmi līdz būves nodošanai ekspluatācijā.

(8) Ja būvatļauja izdota, pārkāpjot šā panta noteikumus, augstāka iestāde vai tiesa, izlemjot jautājumu par apstrīdētās vai pārsūdzētās būvatļaujas tiesiskumu, izvērtē, vai pārkāpums ir tik būtisks, ka būvatļauja atceļama, un īpaši pārbauda to, vai nav pārkāptas sabiedrības līdzdalības tiesības lēmumu pieņemšanā.
(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

15.pants. Būvatļauja

(1) Būvatļauju izdod, ja:

1) būvniecības iecere atbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, lokālplānojumam (ja tāds ir izstrādāts) un detālplānojumam (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem), izņemot gadījumus, kad būvniecības iecere attiecas uz nacionālo interešu objektu;

2) būvniecības iecere ir saskaņota ar zemes gabala īpašnieku un būves īpašnieku gadījumā, kad būvniecība paredzēta esošā būvē, vai ar kaimiņu Civillikumā noteiktajos gadījumos, vai zemes gabala īpašnieks ir

informēts gadījumā, kad to prasa normatīvie akti;

3) atbilstoši būvniecības jomas normatīvo aktu prasībām ir izstrādāts būvprojekts;

4) būvniecības iecere atbilst arhitektoniskās kvalitātes principam un būves novietojuma prasībām.

(2) Speciālajos būvnoteikumos paredzētajos gadījumos būvatļauju inženierbūves būvniecībai izdod pirms šā panta pirmās daļas 2.punktā minēto prasību izpildes un iekļauj attiecīgās prasības būvatļaujas projektēšanas nosacījumos.

(3) *(Izslēgta ar 09.10.2025. likumu)*

(4) Lēmums par būvatļauju stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Ja informācija par lēmumu par būvatļauju publicēta, ievērojot šā likuma 14.panta sestās daļas nosacījumus, šis lēmums attiecībā uz citām personām uzskatāms par paziņotu ar brīdi, kad tas stājies spēkā.

(5) Vietējās pašvaldības teritorijas apbūves noteikumos var noteikt papildu nosacījumus attiecībā uz būvprojekta detalizāciju, ja tie nepieciešami, lai būve iekļautos ainavā vai pilsētvidē.

(5^{1}) Ja būvniecības ierosinātājs nav būves vai zemes īpašnieks, būvatļaujā un aktā par būves nodošanu ekspluatācijā norāda būves īpašnieku.

(5^{2}) Būvatļaujā ietver projektēšanas nosacījumus, tai skaitā iestādes un personas, ar kurām ir saskaņojams būvprojekts. Būvvalde vai institūcija, kas pilda būvvaldes funkcijas, norāda inženierbūvju īpašniekus vai tiesiskos valdītājus, no kuriem nepieciešams saņemt tehniskos noteikumus un saskaņot būvprojektu, pamatojoties uz būvniecības ierosinātāja šā likuma 14. panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā sniegto informāciju. Ja nepieciešams, tiek pievienoti citi inženierbūvju īpašnieki vai tiesiskie valdītāji, ar kuriem saskaņojams būvprojekts, norādot pamatojumu.

(6) Būvatļauju papildus Administratīvā procesa likumā noteiktajiem gadījumiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā var atcelt tās izdevējs, ja būvniecības ierosinātājs, kas ir attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieks vai lietotājs, kura uzdevumā uz noslēgtā līguma pamata tiek veikta būvniecība, neievēro šajā likumā vai citos būvniecību regulējošos normatīvajos aktos noteikto.

(7) Nacionālā interešu objekta būvniecībai izdotas būvatļaujas apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tās darbību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 15.04.2021. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025. 5.^{2} daļa stājas spēkā 01.04.2026. Sk. pārejas noteikumu 37. punktu)

15.^{1} pants. Būvniecības ieceres realizācija posmos
(Pants stājas spēkā 01.03.2027. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.03.2027. Sk. pārejas noteikumu 41. punktu)

16.pants. Projektēšana

(1) Pēc būvatļaujas saņemšanas tiek uzsākta būvatļaujas nosacījumu izpilde, nodrošinot būvprojekta izstrādi vispārīgajos un speciālajos būvnoteikumos noteiktajā apjomā, kā arī ievērojot vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, lokālplānojumā un detālplānojumā (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem) ietvertos teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus. Projektēšanu uz būvniecības ierosinātāja risku var turpināt arī laikā, kad būvatļauja ir apstrīdēta vai pārsūdzēta.

(1^{1}) Projektēšanas nosacījumu izpildes laikā attiecībā uz būvniecības ieceri piemēro pašvaldības teritorijas plānojumā, lokālplānojumā (ja tāds ir izstrādāts) vai detālplānojumā (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem) noteiktās prasības, kas bija spēkā būvatļaujas izdošanas brīdī, izņemot gadījumu, kad spēkā esošās prasības ir labvēlīgākas būvniecības ierosinātājam un tas vēlas šīs prasības piemērot. Šādā gadījumā spēkā esošās prasības piemēro visai būvniecības iecerei.

(1^{2}) Būvniecības ieceres realizācijai nepieciešamās atļaujas vai saskaņojumus valsts un pašvaldību institūcijas un ārējo inženiertīklu īpašnieki vai tiesiskie valdītāji izdod strukturētu datu veidā vai augšupielādē būvniecības informācijas sistēmā.

(2) Būvprojekta izstrādātājs izstrādā būvprojektu, ja viņa rīcībā ir pietiekama informācija un ir veikti visi normatīvajos aktos paredzētie izpētes darbi. Būvprojektu izstrādā tādā apjomā, kāds noteikts speciālajos

būvnoteikumos un ir nepieciešams būvniecības ieceres realizācijai, kā arī, pamatojoties uz valsts un pašvaldību informācijas sistēmās pieejamo informāciju par attiecīgajā zemes gabalā esošiem pazemes ārējiem inženiertīkliem, noskaidro pie minētā inženiertīkla īpašnieka vai valdītāja nepieciešamību iegūt aktuālos datus par faktisko pazemes ārējā inženiertīkla atrašanās vietu. Būvprojekta izstrādātājs un būvniecības ierosinātājs vienojas par detalizācijas līmeni, kādā izstrādā būvprojektu.

(2^1) Būvprojekta izstrādes gaitā izmaiņas būvprojektā saskaņojamas ar būvvaldi vai institūciju, kura pilda būvvaldes funkcijas, šajā pantā noteiktajos gadījumos.

(2^2) Izmaiņas būves novietojumā, būvapjomā un fasādes risinājumā pieļaujamas pēc to saskaņošanas ar būvvaldi vai institūciju, kura pilda būvvaldes funkcijas. Ar izmaiņām var paredzēt arī būvprojektā neparedzētus pirmās vai otrās grupas inženierbūvju, pirmās grupas ēkas vai otrās grupas palīgēkas būvdarbus.

(2^3) Persona, kurai izdota būvatļauja, šā panta $2.^2$ daļā minētajā gadījumā būvniecības informācijas sistēmā iesniedz atbilstošu lūgumu būvvaldei vai institūcijai, kura pilda būvvaldes funkcijas. Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) saskaņo izmaiņas, negrozot būvatļaujas nosacījumus;

2) saskaņo izmaiņas un groza būvatļaujas nosacījumus;

3) atsaka saskaņot izmaiņas.

(2^4) Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, var atteikt izmaiņu saskaņošanu vai būvatļaujas nosacījumu grozīšanu, ja paredzētās izmaiņas būtiski skar būves arhitektonisko veidolu vai neatbilst normatīvo aktu prasībām, ciktāl šo prasību kontrole ir būvvaldes vai institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, kompetencē.

(2^5) Ja paredzētas izmaiņas būves galvenajā lietošanas veidā, būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, saskaņā ar šā likuma $14.^3$ pantu var lemt par izmaiņu publiskas apspriešanas nepieciešamību. Būvniecības ieceres izmaiņu publiskai apspriešanai piemēro tādu pašu kārtību kā būvniecības ieceres publiskai apspriešanai.

(2^6) Ja būvniecības iecerē tiek veiktas izmaiņas, attiecībā uz šīm izmaiņām piemēro pašvaldības teritorijas plānojumā, lokālplānojumā (ja tāds ir izstrādāts) vai detālplānojumā (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem) noteiktās prasības, kas bija spēkā būvatļaujas izdošanas vai paskaidrojuma raksta akcepta brīdī, izņemot gadījumu, kad spēkā esošās prasības ir labvēlīgākas būvniecības ierosinātājam un tas vēlas šīs prasības piemērot. Šādā gadījumā spēkā esošās prasības piemēro visai būvniecības iecerei.

(3) Būvprojekta izstrādātājam ir tiesības veikt autoruzraudzību. Par tās nosacījumiem puses vienojas, noslēdzot rakstveida līgumu. Vispārīgie būvnoteikumi paredz gadījumus, kad autoruzraudzība ir obligāta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 14.02.2019., 03.12.2020., 15.04.2021. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025. Grozījums otrajā daļā par pirmā teikuma papildināšanu ar vārdiem "kā arī, pamatojoties uz valsts un pašvaldību informācijas sistēmās pieejamo informāciju par attiecīgajā zemes gabalā esošiem pazemes ārējiem inženiertīkliem, noskaidro pie minētā inženiertīkla īpašnieka vai valdītāja nepieciešamību iegūt aktuālos datus par faktisko pazemes ārējā inženiertīkla atrašanās vietu" stājas spēkā 01.04.2026. Sk. pārejas noteikumu 37. punktu)

17.pants. Būvdarbi

(1) Būvdarbus drīkst uzsākt pēc tam, kad būvvalde ir izdarījusi atzīmi par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, ja būvdarbu veikšanai nepieciešama apliecinājuma karte vai paskaidrojuma raksts, vai atzīmi par projektēšanas un būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, ja būvdarbu veikšanai nepieciešama būvatļauja un tā kļuvusi neapstrīdama (izņemot šā likuma 15. panta septītajā daļā minēto gadījumu).

(1^1) Iesniedzot iesniegumu būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildei, būvētājam — fiziskajai personai — būvniecības informācijas sistēmā nav jānorāda informācija par būvdarbiem plānotā finansējuma izcelsmi.

(2) Būvdarbus organizē un veic atbilstoši būvprojektam un būvatļaujas nosacījumiem, kā arī ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus un prasības, lai netiktu nodarīts kaitējums videi vai tas būtu pēc iespējas mazāks un resursu patēriņš būtu ekonomiski un sociāli pamatots.

(2[1]) Izmaiņas būvdarbos ir pieļaujamas, ievērojot šā likuma 16. pantā noteikto kārtību.

(2[2]) *(Izslēgta ar 22.06.2017. likumu)*

(3) Ja būvdarbi tiek apturēti vai pārtraukti un līdz ar to būve kļūst bīstama cilvēku dzīvībai, veselībai vai videi vai arī būves konstrukcijās var rasties bīstami bojājumi, būvniecības ierosinātājs veic būves konservāciju normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.

(4) *(Izslēgta ar 14.02.2019. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 14.02.2019., 03.12.2020. un 18.12.2025. likumu, kas stājas spēkā 07.01.2026.)

18.pants. Būvniecības kontrole

(1) Būvdarbu kontroli atbilstoši šajā likumā noteiktajai kompetencei veic būvvaldes, institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, un biroja būvinspektori — attiecīgajās institūcijās nodarbinātas personas, kuras ir ieguvušas patstāvīgās prakses tiesības arhitektūras vai būvniecības jomā un reģistrētas būvinspektoru reģistrā. Sadarbības ietvaros būvvaldes būvinspektoram ir tiesības apskatīt būvdarbu laikā arī tādu būvi un būvlaukumu, kuru uzraudzība ir biroja vai citas institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, kompetencē, un sniegt par to informāciju attiecīgajām institūcijām tālākai rīcībai.

(2) Patvaļīga būvniecība ir:

1) būvdarbi, kas veikti bez atzīmes par projektēšanas nosacījumu vai būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi vai bez lēmuma par būvniecības ieceres akceptu gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami;

2) būvdarbi, kas veikti bez paziņojuma par būvniecību iesniegšanas būvniecības informācijas sistēmā;

3) būvdarbi, kas neatbilst materiālajām tiesību normām;

4) būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam;

5) būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam.

(3) Būvinspektoram, veicot būvniecības kontroli, ir tiesības apskatīt un pārbaudīt būvi un būvlaukumu būvdarbu laikā. Ja fiziskās un juridiskās personas nenodrošina būvinspektoram tiesības apskatīt un pārbaudīt būvi un būvlaukumu būvdarbu laikā, šādās būvēs un būvlaukumā var iekļūt, izmantojot aizvietotājizpildi un fizisku spēku saskaņā ar rajona (pilsētas) tiesas tiesneša lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz būvvaldes, biroja vai citas institūcijas, kura veic būvvaldes funkcijas, pieteikumu un tam pievienotajiem materiāliem. Fiziskās un juridiskās personas, kuras kavē šo būvinspektora tiesību īstenošanu, saucamas pie likumā noteiktās atbildības.

(4) Veicot būvdarbu kontroli, būvinspektori atbilstoši to iestāžu kompetencei, kurās viņi nodarbināti:

1) pārbauda būvdarbu uzsākšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām;

2) pārbauda būvdarbu veikšanas atbilstību būvprojektam un normatīvo aktu prasībām;

3) pārliecinās par būvizstrādājumu atbilstību apliecinošas dokumentācijas esamību būvlaukumā un par konstatētajiem trūkumiem informē būvizstrādājumu tirgu uzraugošo iestādi;

4) pārliecinās par vides aizsardzības prasību ievērošanu būvlaukumā un par konstatētajiem trūkumiem informē institūcijas, kuras veic vides valsts kontroli;

5) pārliecinās, vai tiek veikta autoruzraudzība vai būvuzraudzība gadījumos, kad attiecīgās uzraudzības nepieciešamību nosaka normatīvie akti, un vai tiek ievērots būvuzraudzības plāns.

(5) Ja būvinspektors saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 1.punktu konstatē patvaļīgu būvniecību, viņš aptur būvdarbus un sagatavo atzinumu, bet iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie

akti vai būvdarbi uzsākti pirms atzīmes izdarīšanas par projektēšanas nosacījumu izpildi — neatkarīgi no apstākļiem, kādēļ attiecīgā darbība nav tikusi veikta;

2) par atļauju veikt būvniecību pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes, bet gadījumos, kad patvaļīgas būvniecības rezultātā nodarīts kaitējums videi, — arī pēc tā novēršanas vides un dabas aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja lēmums par atļauju veikt būvniecību būvvaldes noteiktajā termiņā netiek izpildīts, būvvalde var lemt par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

(6) Ja saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 2.punktu būvinspektors konstatē atkāpes no būvvaldei iesniegtā būvprojekta, viņš aptur būvdarbus un sagatavo atzinumu. Būvvalde var pieņemt lēmumu par atļauju turpināt būvdarbus un iespēju mainīt būvatļaujas nosacījumus, ja tiek konstatēti šā likuma 17.panta 2.[1] daļā minētie apstākļi.

(6[1]) Ja būvinspektors būvlaukumā konstatē šā panta ceturtās daļas 3.punktā norādītos trūkumus, viņš ir tiesīgs apturēt būvdarbus un sagatavo atzinumu. Būvvalde var pieņemt lēmumu par atļauju turpināt būvdarbus pēc tam, kad no institūcijas, kas veic būvizstrādājumu tirgus uzraudzību un kontroli, saņemta informācija par trūkumu novēršanu, bet gadījumos, kad būvvalde uzdevusi izvērtēt būvizstrādājuma neatbilstības ietekmi uz būtiskām būvei izvirzītām prasībām, — arī izvērtējums.

(7) Ja saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 4.punktu būvinspektors būvlaukumā konstatē atkāpes no vides prasībām, kas radījušas vai var radīt bīstamību vai būtisku kaitējumu, viņš ir tiesīgs apturēt būvdarbus un sagatavo atzinumu. Būvvalde var pieņemt lēmumu par atļauju turpināt būvdarbus pēc tam, kad no institūcijas, kas veic vides valsts kontroli, saņemta informācija par konstatēto trūkumu novēršanu.

(7[1]) Ja būves īpašnieks nepilda šā panta piektajā daļā minēto lēmumu, iestāde veic lēmuma piespiedu izpildi Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmumi piespiedu kārtā izpildāmi, ja kopš to spēkā stāšanās pagājuši ne vairāk kā pieci gadi, šo termiņu skaitot saskaņā ar Administratīvā procesa likumā noteikto.

(8) Būvvalde pieņem lēmumu par būvatļaujas atcelšanu, ja izmaiņas skar galveno lietošanas veidu, ir paredzētas būves apjomā vai novietojumā un nav konstatēti šā likuma 17.panta 2.[1] daļā minētie apstākļi.

(9) *(Izslēgta ar 03.07.2014. likumu)*

(10) *(Izslēgta ar 03.07.2014. likumu)*

(11) Lēmums par būvdarbu apturēšanu, kas ietverts būvinspektora atzinumā, lēmums par būvdarbu pārtraukšanu vai lēmums par būvatļaujas atcelšanu, tās atzīšanu par spēku zaudējušu izpildāms nekavējoties. Šā lēmuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību. Ja lēmums par būvdarbu apturēšanu netiek pildīts, tā pieņēmējs var nodrošināt šā lēmuma izpildi, piemērojot aizvietotājizpildi (tai skaitā nosakot aizliegumus attiecībā uz objektu vai teritoriju, kurā atrodas objekts) un citus Administratīvā procesa likumā noteiktos piespiedu izpildes līdzekļus, kā arī lemt par būvatļaujas atcelšanu un iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu. Papildus Administratīvā procesa likumā noteiktajiem gadījumiem, kad ar lēmuma izpildi saistītus izdevumus sedz lēmuma adresāts, izdevumus, kas saistīti ar iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, sedz būves īpašnieks.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017., 14.02.2019., 15.04.2021. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

19. pants. Atbildība būvniecībā

(1) Būvniecības procesa dalībnieku būvniecības procesa ietvaros sniegtie saskaņojumi neatbrīvo citus būvniecības procesa dalībniekus no tiem normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

(2) Būvniecības procesa dalībniekus var mainīt saskaņā ar būvnoteikumiem.

(3) Par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu atbild zemes gabala īpašnieks vai, ja tāda nav, — tiesiskais valdītājs, bet, ja šādi būvdarbi veikti būvē, tad būves īpašnieks vai, ja tāda nav, — tiesiskais valdītājs. Apbūves tiesības gadījumā par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu atbild apbūves tiesīgais. Ja būvdarbi veikti neatbilstoši būvprojektam, uz kura pamata būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, ir izdevusi būvatļauju vai akceptējusi būvniecības ieceri, tad par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu atbild būvniecības ierosinātājs vai tā tiesību pārņēmējs.

(4) Patvaļīgas būvniecības radītās sekas var novērst ikviens kopīpašnieks, un tam nav nepieciešama pārējo piekrišana.

(15.04.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

19.[1] pants. Būvniecības ierosinātāja pienākumi un atbildība

(1) Būvniecības ierosinātājs būvprojekta izstrādei piesaista normatīvajiem aktiem atbilstošus būvspeciālistus vai būvkomersantus (izņemot speciālajos būvnoteikumos noteiktos gadījumus), kā arī projektēšanas uzdevumā nosaka paredzētās būves lietotāja prasības.

(2) Būvniecības ierosinātājam ir pienākums sagatavot projektēšanas uzdevumu un sniegt būvprojekta izstrādātājam savā rīcībā esošu informāciju par objektu atbilstoši līgumam, kā arī pēc būvprojekta izstrādātāja pieprasījuma nodrošināt priekšizpētes darbu veikšanu un projektēšanas veikšanai nepieciešamās informācijas iegūšanu, izņemot gadījumu, kad līgumā par projektēšanu pienākumu veikt priekšizpēti un iegūt informāciju ir uzņēmies būvprojekta izstrādātājs.

(3) Būvniecības ierosinātājs var būt būvētājs, uzņemoties būvdarbu veicēja pienākumus un atbildību, ja viņš kā:

1) fiziskā persona būvē, novieto, pārbūvē, atjauno, konservē vai nojauc pirmās grupas ēku vai otrās grupas viena vai divu dzīvokļu dzīvojamo ēku vai palīgēku ar kopējo platību līdz 400 kvadrātmetriem, kā arī ārtelpas labiekārtojuma elementu, pirmās grupas inženierbūvi un šīm būvēm nepieciešamos piederumus savas zemes vienības robežās un ceļu pievienojumus;

2) fiziskā vai juridiskā persona, kas veic lauksaimniecisko vai zivsaimniecisko darbību, vai kā kooperatīvā sabiedrība būvē, novieto, pārbūvē, atjauno, konservē vai nojauc lauksaimniecības nedzīvojamās pirmās vai otrās grupas ēkas vai palīgēkas, kuru apbūves laukums nav lielāks par 800 kvadrātmetriem, kā arī ārtelpas labiekārtojuma elementus, pirmās grupas inženierbūvi un šīm būvēm nepieciešamos piederumus savas zemes vienības robežās un ceļu pievienojumus. Šajā punktā noteiktais apbūves laukuma ierobežojums neattiecas uz lauksaimniecības nedzīvojamās otrās grupas rūpnieciski ražotas ēkas būvdarbiem;

3) ārvalsts bruņoto spēku vienība vai tās uzņēmējs, kas saskaņā ar starptautisku līgumu uzturas Latvijas Republikā, vai Nacionālie bruņotie spēki Aizsardzības ministrijas valdījumā esošajos īpašumos būvē, novieto, pārbūvē, atjauno, konservē vai nojauc jebkuras būves un ārtelpas labiekārtojuma elementus;

4) *(punkts stājas spēkā 01.07.2027. un iekļauts likuma redakcijā uz 01.07.2027. Sk. pārejas noteikumu 42. punktu).*

(4) Ja būvniecības ierosinātājs ir būvētājs, būvuzraudzība nav nepieciešama.

(5) Ministru kabinets speciālajos būvnoteikumos var noteikt citus gadījumus, kad būvētājs var veikt būvdarbus.
(15.04.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2025. likumu, kas stājas spēkā 07.01.2026.)

19.[2] pants. Citu būvniecības procesa dalībnieku pienākumi un atbildība

(1) Būvprojekta izstrādātājs nodrošina būvprojekta un tajā ietverto risinājumu atbilstību būvniecības ierosinātāja un normatīvo aktu prasībām, kā arī piemērojamos standartos noteiktajām prasībām un dokumentācijā ietvertās informācijas savstarpējo atbilstību. Būvprojekta izstrādātājs ir atbildīgs par to, lai būvprojektā vai tā daļā ietvertie risinājumi tiek izstrādāti, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kā arī ir atbildīgs par apakšuzņēmēja veiktajiem darbiem un to kvalitātes kontroli.

(2) Ja būvniecības ierosinātājs nepilda šā likuma 19.[1] panta otrajā daļā noteiktos pienākumus, būvprojekta izstrādātājs ir tiesīgs vienpusējā kārtā izbeigt ar būvniecības ierosinātāju noslēgto līgumu par projektēšanu.

(3) Autoruzraudzības veicējs atbild par citiem būvniecības procesa dalībniekiem doto norādījumu saturu un viņa saskaņoto būvniecības dokumentu atbilstību būvprojektam un tajā ietvertajiem risinājumiem.

(4) Būvdarbu veicējs nodrošina būvdarbu rezultātā tapušās būves vai tās daļas atbilstību būvprojektam un tajā ietvertajiem risinājumiem, kā arī atbild par būvdarbu kvalitāti un atbilstošu būvizstrādājumu un to iestrādes tehnoloģiju izmantošanu (ciktāl būvprojektā nav tieši norādīts noteikts būvizstrādājums vai tā iestrādes tehnoloģija). Būvdarbu kvalitāte nedrīkst būt zemāka par būvnormatīvos un citos normatīvajos aktos, piemērojamos standartos un būvdarbu līgumā noteiktajiem būvdarbu kvalitātes rādītājiem. Būvdarbu veicējs ir atbildīgs par apakšuzņēmēja veiktajiem būvdarbiem un to kvalitātes kontroli.

(5) Ja būvdarbu veicējs pirms būvdarbu uzsākšanas nav pieprasījis būvprojekta papildu detalizācijas izstrādi, viņš ir atbildīgs par iespējamām sekām, kā arī par attiecīgās detalizācijas nodrošināšanu. Par detalizācijas un tajā ietverto risinājumu atbilstību būvprojektam un tajā ietvertajiem risinājumiem atbild detalizācijas izstrādātājs.

(6) Būvuzraudzības veicējs saskaņā ar vispārīgajiem būvnoteikumiem un noslēgto līgumu nodrošina būvniecības ierosinātāja likumīgo interešu pārstāvību būvdarbu procesā, tai skaitā visa būvdarbu procesa uzraudzību kopumā un ikviena būvuzraudzības plānā noteiktā posma kontroli. Būvuzraudzības veicējs ir atbildīgs par apakšuzņēmēja veikto būvdarbu procesa uzraudzību un būvdarbu kontroli. Būvuzraudzības veicējs nav tiesīgs veikt būvuzraudzību, ja viņš un būvdarbu veicējs ir uzskatāmi par saistītām personām likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē, izņemot gadījumu, kad būvniecības ierosinātājs ir vienlaikus arī būvdarbu veicējs vai būvuzraudzības veicējs, vai gadījumu, kad būvniecības ierosinātājs un būvdarbu veicējs ir saistītās personas likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē.

(7) Būvekspertīzes veicējs atbild par būvekspertīzes atzinuma saturu un tajā ietverto secinājumu pamatotību būvekspertīzes uzdevuma ietvaros. Būvekspertīzes veicējs ir atbildīgs par apakšuzņēmēja veikto būvekspertīzi. Būvekspertīzes veicējs nav tiesīgs veikt būvprojekta būvekspertīzi, ja viņš un būvprojekta izstrādātājs ir uzskatāmi par saistītām personām likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē.

(8) Būvprojekta izstrādātājs, autoruzraudzības veicējs, būvdarbu veicējs, būvuzraudzības veicējs un būvekspertīzes veicējs atbild par katru savu neuzmanību.

(9) Inženierkonsultants, kurš uzrauga būvdarbu līguma vai pakalpojumu līguma par projektēšanu, autoruzraudzību, būvuzraudzību vai būvprojekta būvekspertīzi izpildi vai sniedz citus pakalpojumus būvniecības ierosinātājam saskaņā ar noslēgto līgumu, ir atbildīgs par katru savu neuzmanību. Ja inženierkonsultants būvniecības procesa ietvaros veic būvuzraudzību vai būvekspertīzi, tas atbild arī kā būvuzraudzības veicējs vai būvekspertīzes veicējs un uz to attiecas šā panta sestajā vai septītajā daļā noteiktie ierobežojumi.

(10) Būvprojekta izstrādātājs, autoruzraudzības veicējs, būvdarbu veicējs, būvuzraudzības veicējs, būvekspertīzes veicējs un inženierkonsultants neatbild par pazemes ārējo inženiertīklu īpašniekam vai valdītājam radītajiem zaudējumiem, ja būvniecības ieceres īstenošanas procesā ir ievērotas ārējo inženiertīklu īpašnieku vai valdītāju prasības darbiem minēto inženiertīklu aizsargjoslā, tomēr būvdarbu laikā pazemes ārējam inženiertīklam ir nodarīti jebkādi bojājumi tāpēc, ka tas neatrodas pazemes ārējo inženiertīklu īpašnieku vai valdītāju saskaņotajā informācijā norādītajā vietā, izņemot gadījumu, kad atšķirība starp saskaņoto informāciju un faktisko situāciju dabā ir mazāka par vienu metru.

(11) Būvdarbu veicējs neatbild par pazemes ārējo inženiertīklu īpašniekam vai valdītājam radītajiem zaudējumiem, ja būvdarbu laikā pazemes ārējam inženiertīklam ir nodarīti jebkādi bojājumi tāpēc, ka informācija par inženiertīklu nav ietverta būvprojektā.

(15.04.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.04.2023. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025. Desmitā un vienpadsmitā daļa stājas spēkā 01.04.2026. Sk. pārejas noteikumu 37. punktu)

19.[3] pants. Būvspeciālista profesionālie pienākumi

(1) Būvspeciālista profesionālos pienākumus nosaka vispārīgie un speciālie būvnoteikumi, citi normatīvie akti un noslēgtie līgumi.

(2) Būvspeciālists (izņemot būvspeciālistu, kuram ir pienākums uzraudzīt vai pārbaudīt cita būvspeciālista veikto darbu vai tā rezultātu), pildot normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, ir tiesīgs pieņemt, ka citi būvniecības ieceres īstenošanā iesaistītie būvspeciālisti rīkojas atbilstoši normatīvo aktu prasībām un savus profesionālos pienākumus veic kvalitatīvi. Ja būvspeciālists atbilstoši savām profesionālajām zināšanām un pieredzei konstatē cita būvspeciālista profesionālajā darbībā acīmredzamus normatīvo aktu prasību pārkāpumus, viņš rīkojas tā, lai nepieļautu kaitējuma nodarīšanu personu dzīvībai, veselībai, īpašumam vai videi.

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

19.[4] pants. Pazemes ārējo inženiertīklu novietojuma precizēšana dabā

(1) Ārējo inženiertīklu īpašniekam vai valdītājam attiecībā uz pazemes ārējiem inženiertīkliem ir pienākums informēt būvprojekta izstrādātāju par nepieciešamību precizēt pazemes ārējo inženiertīklu novietojumu dabā, iegūstot aktuālos datus par faktisko ārējā inženiertīkla atrašanās vietu. Ja šajā likumā nav noteikts citādi, aktuālo pazemes ārējā inženiertīkla atrašanās vietas datu iegūšanu apmaksā ārējo inženiertīklu īpašnieks vai valdītājs, vienojoties par samaksas apmēru ar būvniecības ierosinātāju. Ja nevar vienoties attiecībā uz samaksas apmēru par pazemes ārējā inženiertīkla atrašanās vietas datu iegūšanu, ārējo inženiertīklu īpašniekam vai valdītājam ir pienākums sešu mēnešu

laikā precizēt ārējā inženiertīkla atrašanās vietu.

(2) Priekšizpētes vai inženierizpētes procesā iegūtos precizētos datus par ārējo inženiertīklu novietojumu dabā nodod ārējo inženiertīklu īpašniekam vai valdītājam un reģistrācijai attiecīgajās informācijas sistēmās.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025. Pants stājas spēkā 01.04.2026. Sk. pārejas noteikumu 37. punktu)

20.pants. Apdrošināšana būvniecībā

(1) Būvdarbu veicējam ir pienākums apdrošināt savu civiltiesisko atbildību par tā darbības vai bezdarbības rezultātā nodarīto kaitējumu trešo personu dzīvībai un veselībai vai mantai nodarītajiem zaudējumiem. Ja būvdarbu veikšanai nepieciešama būvatļauja, būvdarbu veicēja civiltiesiskā atbildība apdrošināma uz visu būvdarbu veikšanas laiku.

(2) Civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumu noslēdz vai nu attiecībā uz visiem objektiem un katru gadu to atjauno, vai no jauna, vai arī attiecībā uz katru atsevišķo objektu.

(3) Trešās personas mantai nodarītie zaudējumi tiek novērtēti, ievērojot normatīvos aktus par apdrošināšanu. Apdrošināšanas atlīdzības apmērs tiek noteikts, pusēm vienojoties.

(4) Būvdarbu veicēja civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas esamību pārbauda būvatļaujas izdevējs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 10.07.2017.)

21.pants. Būves ekspluatācija

(1) Pēc būvdarbu pabeigšanas būvniecības ierosinātājs nodrošina būves novietojuma uzmērījumu veikšanu un pieņem būvi ekspluatācijā.

(1^1) Kopīpašumā esošās būves nodošanu ekspluatācijā var ierosināt, ja saņemta kopīpašnieku vairākuma piekrišana, izņemot gadījumu, kad piemērojams Dzīvokļa īpašuma likums. Kopīpašnieku vairākumu nosaka atbilstoši kopīpašuma daļu apmēram. Šajā daļā noteiktais neattiecas uz gadījumu, kad būvniecības ierosinātājs ir viens vai vairāki kopīpašnieki un citi kopīpašnieki ir piekrituši būvniecības iecerei.

(2) Būvi aizliegts izmantot līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, izņemot šā panta trešajā un $3.^1$ daļā minētos gadījumus. Ekspluatācijā pieņemto būvi izmanto tikai atbilstoši projektētajam lietošanas veidam.

(3) Ekspluatācijā pieņemtas ēkas pārbūves, atjaunošanas vai restaurācijas laikā, kā arī inženiertīklu un speciālajos būvnoteikumos paredzētajos gadījumos inženierbūvju būvniecības, pārbūves vai atjaunošanas laikā to izmantošana pirms pieņemšanas ekspluatācijā ir atļauta, ja būvprojektā iekļauts izvērtējums par būves izmantošanas pieļaujamību būvdarbu laikā, izmantošanas nosacījumi, bet attiecībā uz ēkām — arī aprēķini par būvmateriālu pieļaujamo svaru un montāžas slodzi uz nesošajām konstrukcijām, kuri iekļauti būvprojekta sastāvā esošajā darbu organizācijas projektā. Ja būvprojektā iekļauts izvērtējums par būves izmantošanas pieļaujamību būvdarbu laikā un būves izmantošanas nosacījumi, izmantošana pirms pieņemšanas ekspluatācijā atļauta arī pirmās un otrās grupas ēkām, kas būvētas Aizsardzības ministrijas, tās padotības iestāžu vai Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām Aizsardzības ministrijas valdījumā vai turējumā esošā nekustamajā īpašumā.

(3^1) Ja ēka tiek būvēta pa kārtām, kārtu var pieņemt ekspluatācijā gadījumā, kad būvprojektā iekļauts izvērtējums par ēkas izmantošanas pieļaujamību būvdarbu laikā un ēkas izmantošanas nosacījumi, kā arī ir ievērotas citas būvnoteikumos minētās prasības.

(4) Būves īpašnieks nodrošina būves un tās elementu uzturēšanu ekspluatācijas laikā, lai tā atbilstu šā likuma 9. pantā būvei noteiktajām būtiskām prasībām.

(5) Būvinspektoram, uzrādot darba apliecību un augstākas amatpersonas pilnvarojumu, ir tiesības apmeklēt fiziskajām un juridiskajām personām piederošās vai to lietošanā esošās būves un atsevišķas telpas, lai kontrolētu ekspluatācijas atbilstību normatīvajiem aktiem, tai skaitā patvaļīgas būvniecības esamību un būves drošumu. Ja fiziskās vai juridiskās personas nenodrošina būvinspektoram tiesības apskatīt un pārbaudīt būves un atsevišķas telpas, šādās būvēs un atsevišķās telpās var iekļūt, izmantojot aizvietotājizpildi un fizisku spēku saskaņā ar rajona (pilsētas) tiesas tiesneša lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz būvvaldes, biroja vai citas institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, pieteikumu un tam pievienotajiem materiāliem. Ja šādās būvēs un telpās nepieciešams iekļūt, lietojot fizisku spēku, to veic likumā noteiktajā kārtībā. Fiziskās un juridiskās personas, kuras kavē būvinspektora

tiesību īstenošanu, saucamas pie likumā noteiktās atbildības.

(6) Būvinspektors, kontrolējot ekspluatācijā pieņemtas būves drošumu, veic vispārīgu vizuālo apskati, kuras laikā fiksē un novērtē redzamos bojājumus un sagatavo atzinumu. Apskates rezultāti var būt par pamatu būves, tās daļas vai iebūvēto būvizstrādājumu detalizētai tehniskajai izpētei. Publiskas ēkas apskati veic un atzinumu sagatavo birojā nodarbināts būvinspektors.

(7) Būvju ekspluatācijas uzraudzības ietvaros, ņemot vērā atzinumā konstatēto, būvvalde vai birojs atbilstoši to kompetencei var pieņemt šādus lēmumus:

1) uzdot veikt būves, tās daļas vai iebūvēto būvizstrādājumu tehnisko izpēti;

2) uzdot novērst konstatēto bīstamību, informējot par to pašvaldību;

3) ja konstatēta būves bīstamība, — aizliegt tās ekspluatāciju līdz bīstamības novēršanai;

4) ja būve vai atsevišķa telpa tiek izmantota neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam, — aizliegt būves vai atsevišķas telpas ekspluatāciju un uzdot atjaunot iepriekšējo stāvokli.

(8) Papildus šā panta septītajā daļā minētajiem lēmumiem, pamatojoties uz būvinspektora sagatavoto atzinumu, kompetentā institūcija likumā noteiktajos gadījumos pieņem lēmumu par administratīvo sodu.

(9) Ja būve ir pilnīgi vai daļēji sagruvusi vai nonākusi tādā tehniskajā stāvoklī, ka ir bīstama vai bojā ainavu, šīs būves īpašniekam atbilstoši pašvaldības lēmumam tā jāsakārto vai jānojauc. Šā lēmuma izpildi nodrošina Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(10) Šā panta septītajā un devītajā daļā minētie lēmumi (izņemot lēmumu attiecībā uz būvi, kas bojā ainavu) izpildāmi nekavējoties. Šo lēmumu apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur to darbību. Ja kāds no attiecīgajiem lēmumiem netiek pildīts, iestāde var nodrošināt tā izpildi, piemērojot aizvietotājizpildi un citus Administratīvā procesa likumā noteiktos piespiedu izpildes līdzekļus. Papildus Administratīvā procesa likumā noteiktajiem gadījumiem, kad ar lēmuma izpildi saistītus izdevumus sedz lēmuma adresāts, izdevumus, kas saistīti ar iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, sedz būves īpašnieks.

(11) Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, izmantojot būvniecības informācijas sistēmu, šā panta septītās daļas 3. punktā minēto lēmumu nosūta informācijai citām būves ekspluatāciju vai būvē veiktās darbības kontrolējošajām institūcijām, kuru kompetencē ir būvē konstatētā bīstamība.

(03.07.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2017., 27.04.2023., 24.10.2024. un 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

22. pants. Būvkomersants un būvkomersantu reģistrs

(1) Lai sniegtu būvniecības pakalpojumus, komersants reģistrējas būvkomersantu reģistrā. Būvkomersants ir būvkomersantu reģistrā reģistrēts komersants.

(2) Būvkomersantu reģistrā iekļaujamos datus par būvkomersantu, tā būvspeciālistiem, būvniecībā konstatētajiem pārkāpumiem un reģistra noteikumu pārkāpumiem nosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem būvkomersantu reģistrācijas jomā.

(3) Būvkomersantu reģistrs ir publiski pieejams, izņemot datus, kuru pieejamība ir ierobežota saskaņā ar normatīvajiem aktiem par komercnoslēpumu un datu aizsardzību.

(03.12.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 31.12.2020.)

23.pants. Būvkomersantu klasifikācija

(1) Lai pretendētu uz tādu būvdarbu veikšanu, kuri pilnībā vai daļēji tiek finansēti no publisko tiesību juridiskās personas līdzekļiem, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, būvkomersantam nepieciešams saņemt klasifikācijas dokumentu.

(2) Būvkomersantus klasificē, izvērtējot to finansiāli ekonomiskos rādītājus (tai skaitā būvkomersantu reģistrā iekļautos komersantu raksturojošos datus), tehniskos kritērijus, kā arī profesionālo pieredzi.

(3) Būvkomersants ir tiesīgs pretendēt uz vienreizēju vai pagaidu klasifikācijas dokumentu.

(4) Informācija par būvkomersantu klasifikāciju ir iekļaujama būvniecības informācijas sistēmā un publiski pieejama.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014., 22.06.2017. un 03.12.2020. likumu, kas stājas spēkā 31.12.2020.)

24.pants. Būvniecības informācijas sistēma

(1) Būvniecības informācijas sistēma ir valsts sistēma, kas ietver būvniecības procesam un tā kontrolei nepieciešamos datus, un tās mērķis ir nodrošināt datu uzglabāšanu un apriti starp publiskās pārvaldes institūcijām, kontroles institūcijām un būvniecības dalībniekiem, kā arī sabiedrības iesaisti būvniecības procesā. Būvniecības informācijas sistēmas pārzinis un turētājs ir birojs.

(2) Būvniecības informācijas sistēma ietver:

1) būvniecības uzsākšanai nepieciešamos datus;

2) datus par paredzēto būvniecību, saistībā ar to pieņemtajiem lēmumiem un to spēkā stāšanos;

3) datus par būvatļaujas nosacījumiem un to izpildi apliecinošo dokumentu uzskaitījumu;

4) datus par būvniecības procesa uzraudzību;

5) būves pieņemšanai ekspluatācijā nepieciešamos datus;

6) datus par būvniecības dalībniekiem un to profesionālās darbības pārkāpumiem;

7) šajā likumā un citos likumos par būvniecību, mājokļu un ēku energoefektivitāti paredzētos reģistrus;

8) citus šā likuma izpildei nepieciešamos datus.

(3) Būvniecības informācijas sistēmas dati ir publiski pieejami bez maksas, tajā strukturētos datus publicē atvērto datu veidā, izņemot datus, kuru publiskā pieejamība ir ierobežota saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai normatīvajos aktos ir paredzēta samaksa.

(3^{1}) Būvniecības informācijas sistēmā datu apriti nodrošina elektronisko dokumentu un strukturētu datu veidā.

(4) *(Izslēgta ar 14.02.2019. likumu)*

(5) Būvniecības ierosinātājs, izmantojot noteiktu būvniecības informācijas sistēmā šim mērķim izveidotu elektronisko pakalpojumu, var pilnvarot citu personu vest būvniecības administratīvā procesa lietu Administratīvā procesa likuma 39. panta pirmās daļas izpratnē, tai skaitā šā likuma 14. panta 1.^{4} daļā noteikto darbību veikšanu, un atsaukt būvniecības informācijas sistēmā izdoto pilnvarojumu. Būvniecības ierosinātājs pilnvaru paraksta ar drošu elektronisko parakstu vai lieto elektroniskajā pakalpojumā pieejamos elektroniskās identifikācijas un parakstīšanas rīkus.

(6) Būvniecības ierosinātājs var izdot pilnvaru vest būvniecības administratīvā procesa lietu, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu (mutvārdos būvvaldē vai institūcijā, kura pilda būvvaldes funkcijas, u. tml.). Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, pēc personas pieprasījuma reģistrē pilnvaru būvniecības informācijas sistēmā un atspoguļo pilnvarojuma apjomu. Reģistrējot pilnvaru, būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, to augšupielādē būvniecības informācijas sistēmā.

(6^{1}) Šā panta piektajā daļā noteiktās pilnvaras izdod un šā panta sestajā daļā noteiktās pilnvaras reģistrē būvniecības informācijas sistēmā strukturētu datu veidā.

(6^{2}) Būvniecības ierosinātājs vai tā pilnvarotā persona, kurai būvniecības informācijas sistēmā izdota vai reģistrēta pilnvara, var būvniecības informācijas sistēmā ierosināt būves un telpu grupas kadastrālo uzmērīšanu un datu reģistrāciju vai aktualizāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, izmantojot noteiktu būvniecības informācijas sistēmā šim mērķim izveidotu elektronisko pakalpojumu, iesniegumu parakstot ar drošu elektronisko parakstu vai būvniecības informācijas sistēmā pieejamiem parakstīšanas rīkiem.

(6^3) Persona iesniegumus vai datus saistībā ar būvspeciālistu sertifikāciju, būvkomersantu vai būvinspektoru reģistrāciju iesniedz atbilstošajai institūcijai vai reģistrē būvniecības informācijas sistēmā, izmantojot būvniecības informācijas sistēmu.

(7) Būvniecības informācijas sistēmā izdotos administratīvos aktus, lēmumus, dokumentus un informāciju adresātam paziņo vai nosūta, izmantojot būvniecības informācijas sistēmu, vienlaikus par to nosūtot paziņojumu uz adresāta oficiālo elektronisko adresi, ja tā ir aktivizēta. Ja fiziskā persona kā būvniecības ierosinātājs būvniecības informācijas sistēmā ir norādījusi, ka vēlas saņemt būvvaldes vai institūcijas, kura pilda būvvaldes funkcijas, administratīvos aktus, lēmumus, dokumentus un informāciju, izmantojot pasta pakalpojumus, attiecīgie dokumenti un informācija ir paziņojama šai personai, izmantojot pasta pakalpojumus.

(8) Būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, adresātam nelabvēlīgu lēmumu (piemēram, atteikumu izdot būvatļauju, akceptēt būvniecības ieceri un izdarīt atzīmi būvniecības informācijas sistēmā par projektēšanas nosacījumu izpildi) būvniecības informācijas sistēmā paraksta ar drošu elektronisko parakstu. Citus lēmumus, atzinumus un atzīmes būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, būvniecības informācijas sistēmā izdod un izdara strukturētu datu veidā un paraksta ar būvniecības informācijas sistēmas elektroniskajā pakalpojumā pieejamo elektroniskās parakstīšanas rīku.

(9) Ja šajā likumā nav noteikts citādi, persona ar būvniecības informācijas sistēmas elektroniskajā pakalpojumā pieejamo elektroniskās parakstīšanas rīku paraksta strukturētus datus un veic citas darbības būvniecības informācijas sistēmā, tai skaitā apstiprina datu atbilstību dokumenta oriģinālam.

(10) Personas parakstītie strukturētie dati un veiktās darbības būvniecības informācijas sistēmā ir saistošas personai, kura tās ir veikusi, kā arī citām personām, kuras ir saistītas ar būvniecības procesu, un tās var izmantot tiesību īstenošanai un likumisko interešu aizstāvībai, tai skaitā Valsts zemes dienestā un tiesā.

(11) Birojs nodrošina bezmaksas konsultācijas par būvniecības informācijas sistēmas izmantojamību.

(12) Būvniecības ieceres dokumentus vai datnes, kas satur informāciju dienesta vajadzībām vai valsts noslēpumu, kā arī informāciju, kas ir Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības informācija, kura apzīmēta attiecīgi kā "LIMITE", "NATO UNCLASSIFIED", "NATO RESTRICTED" vai "EU RESTRICTED", būvniecības ierosinātājs var iesniegt būvvaldei vai institūcijai, kura pilda būvvaldes funkcijas, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu.

(13) Būvspeciālistiem viņu patstāvīgās prakses veikšanai ir tiesības būvniecības informācijas sistēmā piekļūt būves ekspluatācijas lietas datiem.

(14) Personu identificējošos datus (fiziskajai personai — vārdu, uzvārdu, personas kodu; juridiskajai personai — nosaukumu (firmu), reģistrācijas numuru), kā arī datus par personai piederošo nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma domājamām daļām būvniecības ieceres vai tās izmaiņu saskaņošanai būvniecības informācijas sistēmā nodrošina bez maksas, izmantojot valsts informācijas sistēmas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2016., 22.06.2017., 14.02.2019., 27.04.2023. un 13.11.2025. likumu, kas stājas spēkā 06.01.2026.)

25. pants. Administratīvā atbildība par patvaļīgu būvniecību

(1) Par būvdarbiem, kas uzsākti vai veikti uz zemes gabala, būvē vai tās daļā:

1) ja paskaidrojuma rakstā nav izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz piecpadsmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz divdesmit naudas soda vienībām;

2) ja apliecinājuma kartē nav izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz divdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz trīsdesmit piecām naudas soda vienībām;

3) ja būvatļaujā nav izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz piecdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz sešdesmit piecām naudas soda vienībām;

4) ja būvatļaujā nav izdarīta atzīme par projektēšanas nosacījumu izpildi, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu

fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz piecsimt naudas soda vienībām;

5) bez paskaidrojuma raksta, bez apliecinājuma kartes vai bez būvatļaujas gadījumos, kad tā ir nepieciešama, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz četrtūkstoš naudas soda vienībām.

(2) Par būvdarbu veikšanu ar atkāpēm no būvprojekta, ja izmaiņas būvprojektā nav saskaņotas šajā likumā noteiktajā kārtībā un konstatētas atkāpes no:

1) paskaidrojuma raksta, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz divdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz trīsdesmit piecām naudas soda vienībām;

2) apliecinājuma kartes, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz piecdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz sešdesmit piecām naudas soda vienībām;

3) būvprojekta, kura realizācijai ir nepieciešama būvatļauja, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz piecsimt naudas soda vienībām.

(3) Par būves vai tās daļas ekspluatāciju neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam, ja tā ir:

1) pirmās grupas būve vai tās daļa, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz piecpadsmit naudas soda vienībām;

2) otrās grupas būve vai tās daļa, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz tūkstoš naudas soda vienībām;

3) trešās grupas būve vai tās daļa, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz divtūkstoš naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.04.2021. likumu, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

26. pants. Administratīvā atbildība par normatīvajos aktos noteikto būves konservācijas vai norobežošanas prasību neievērošanu

Par būves konservācijas vai norobežošanas neveikšanu, veikšanu bez normatīvajos aktos noteiktās dokumentācijas vai ar atkāpēm no tās piemēro naudas sodu fiziskajai personai no piecdesmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no piecdesmit līdz tūkstoš četrsimt divdesmit naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

27. pants. Administratīvā atbildība par būvniecības pakalpojumu sniegšanu bez civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas

Par būvniecības pakalpojumu sniegšanu bez atbilstošas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas piemēro naudas sodu fiziskajai personai no divpadsmit līdz divdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no divpadsmit līdz divsimt piecdesmit naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

28. pants. Administratīvā atbildība būvju ekspluatācijas jomā

(1) Par publiskas ēkas tehniskās apsekošanas neveikšanu normatīvajos aktos noteiktajos termiņos piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz divdesmit piecām naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz simt naudas soda vienībām.

(2) Par būves vai tās daļas izmantošanu līdz tās pieņemšanai ekspluatācijā, ja tā ir:

1) pirmās grupas būve vai tās daļa, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz piecpadsmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz divdesmit piecām naudas soda vienībām;

2) otrās grupas būve vai tās daļa, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz divsimt piecdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz trīssimt piecdesmit naudas soda vienībām;

3) trešās grupas būve vai tās daļa, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz tūkstoš četrsimt divdesmit naudas soda vienībām.

(3) Par būves vai tās daļas lietošanu vai pieļaušanu lietot, ja būve vai tās daļa ir tādā stāvoklī, ka tās lietošana ir bīstama, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — līdz četrtūkstoš naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

29. pants. Administratīvā atbildība būvizstrādājumu jomā

(1) Par tādu būvizstrādājumu laišanu tirgū, piedāvāšanu vai pārdošanu, kuri nav nodrošināti ar normatīvajos aktos noteikto atbilstību apliecinošu dokumentāciju vai kuri ir nodrošināti ar atbilstību apliecinošu dokumentāciju, bet tās saturs neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, piemēro naudas sodu fiziskajai personai no simt līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt līdz trīstūkstoš naudas soda vienībām.

(2) Par tādu būvizstrādājumu laišanu tirgū, piedāvāšanu vai pārdošanu, kuri nav novērtēti atbilstoši saskaņotajām tehniskajām specifikācijām vai piemērojamiem standartiem, piemēro naudas sodu fiziskajai personai no simt četrdesmit līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt četrdesmit līdz četrtūkstoš naudas soda vienībām.

(3) Par tādu būvizstrādājumu laišanu tirgū, piedāvāšanu vai pārdošanu, kuru faktiskās ekspluatācijas īpašības neatbilst deklarētajām, piemēro naudas sodu fiziskajai personai no simt četrdesmit līdz četrsimt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt četrdesmit līdz četrtūkstoš naudas soda vienībām.

(4) Par tādu būvizstrādājumu izmantošanu būvdarbu procesā, kuriem nav atbilstību apliecinošas dokumentācijas, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no piecdesmit sešām līdz četrtūkstoš naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

30. pants. Administratīvā atbildība par būvniecības pakalpojumu sniegšanu bez reģistrācijas būvkomersantu reģistrā

Par būvniecības pakalpojumu sniegšanu bez reģistrācijas būvkomersantu reģistrā piemēro naudas sodu juridiskajai personai līdz tūkstoš naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

31. pants. Administratīvā atbildība par tehnisko noteikumu, atļauju, saskaņojumu vai atteikumu neizdošanu normatīvajos aktos noteiktajos termiņos vai noteiktajā veidā

Par tehnisko noteikumu, atļauju, saskaņojumu (tai skaitā atzinumu) vai atteikumu neizdošanu normatīvajos aktos noteiktajos termiņos vai noteiktajā veidā piemēro brīdinājumu vai naudas sodu juridiskajai personai līdz trīssimt naudas soda vienībām.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

32. pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 25., 26., 27. un 28. pantā, 29. panta ceturtajā daļā un 30. pantā minētajiem pārkāpumiem veic būvvalde, birojs, Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija vai Valsts vides dienests.

(2) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 25., 26., 27. un 28. pantā, 29. panta ceturtajā daļā un 30. pantā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic būvvalde. Administratīvā

pārkāpuma lietu par šā likuma 25., 26., 27. un 28. pantā, 29. panta ceturtajā daļā un 30. pantā minētajiem pārkāpumiem izskata pašvaldības administratīvā komisija vai būvvalde.

(3) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 29. panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajiem pārkāpumiem veic Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

(4) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 31. pantā minētajiem pārkāpumiem veic birojs.

(21.11.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 09.10.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Būvniecības likums (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 20.nr.; 1997, 7., 22.nr.; 2002, 7.nr.; 2003, 6., 8.nr.; 2004, 9.nr.; 2005, 8.nr.; 2006, 7., 13.nr.; 2008, 3.nr.; 2009, 14.nr.; Latvijas Vēstnesis, 2010, 205.nr.; 2012, 195.nr.; 2013, 87., 124.nr.).

2. Līdz attiecīgos Ministru kabineta noteikumus aizvietojošo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2015.gada 1.jūlijam piemērojami šādi Latvijas būvnormatīvi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) LBN 002-01 "Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika";

2) LBN 003-01 "Būvklimatoloģija";

3) LBN 005-99 "Inženierizpētes noteikumi būvniecībā";

4) LBN 006-00 "Būtiskās prasības būvēm";

5) LBN 016-11 "Būvakustika";

6) LBN 201-10 "Būvju ugunsdrošība";

7) LBN 202-01 "Būvprojekta saturs un noformēšana";

8) LBN 203-97 "Betona un dzelzsbetona konstrukciju projektēšanas normas";

9) LBN 205-97 "Mūra un stiegrota mūra konstrukciju projektēšanas normas";

10) LBN 206-99 "Koka konstrukciju projektēšanas normas";

11) LBN 207-01 "Ģeotehnika. Būvju pamati un pamatnes";

12) LBN 208-08 "Publiskas ēkas un būves";

13) LBN 209-09 "Mazstāvu dzīvojamās mājas";

14) LBN 211-08 "Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami";

15) LBN 214-03 "Ģeotehnika. Pāļu pamati un pamatnes";

16) LBN 221-98 "Ēku iekšējais ūdensvads un kanalizācija";

17) LBN 222-99 "Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves";

18) LBN 223-99 "Kanalizācijas ārējie tīkli un būves";

19) LBN 224-05 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves";

20) LBN 229-06 "Hidroelektrostaciju hidrotehniskās būves";

21) LBN 231-03 "Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija";

22) LBN 241-03 "Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas";

23) LBN 242-02 "Gāzes sadales un lietotāju ārējie tīkli";

24) LBN 261-07 "Ēku iekšējo elektroinstalāciju izbūve";

25) LBN 262-05 "Elektronisko sakaru tīkli";

26) LBN 501-06 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība";

27) LBN 305-01 "Ģeodēziskie darbi būvniecībā";

28) LBN 310-05 "Darbu veikšanas projekts";

29) LBN 405-01 "Būvju tehniskā apsekošana".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.04.2014. un 03.07.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2014.)

3. Personas, kuras līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai ieguvušas patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā būvtehniķa profesijā, bet nav ieguvušas šā likuma 13. pantā noteikto izglītību, ir tiesīgas turpināt patstāvīgu praksi būvdarbu vadīšanā vai būvuzraudzībā bez laika ierobežojuma, bet projektēšanā vai būvekspertīzē — ne ilgāk kā līdz 2020. gada 31. decembrim. Ja šā likuma spēkā stāšanās dienā šajā punktā minētajai personai līdz likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanai atlikuši seši gadi vai mazāk, tai atļauts turpināt patstāvīgu praksi šajā punktā minētajās jomās līdz pensijas vecuma sasniegšanai, neievērojot šā likuma 13. pantā būvspeciālistiem noteiktās izglītības prasības. Ja šajā punktā minētā persona vēlas turpināt patstāvīgo praksi projektēšanā vai būvekspertīzē pēc pensijas vecuma sasniegšanas, tai jāatbilst šā likuma 13. panta prasībām.

(03.12.2020. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.12.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2023.)

4. *(Izslēgts ar 15.12.2022. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2023.)*

4.[1] No šā likuma 18.panta pirmās daļas izrietošā prasība, ka pašvaldībā nodarbinātam būvinspektoram ir nepieciešama vismaz pirmā līmeņa augstākā izglītība, kas iegūta arhitekta vai būvinženiera studiju programmā, un prasība par būvspeciālista sertifikāta nepieciešamību neattiecas uz būvinspektoriem, kuri darba tiesiskās attiecības ar būvvaldi uzsākuši līdz 2014.gada 1.novembrim.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2014.)

5. Būvniecības procesi, kuri iesākti līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, pabeidzami vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2014.)

6. *(Izslēgts ar 24.04.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2014.)*

7. Līdz grozījumu izdarīšanai normatīvajos aktos šajā likumā lietotie jēdzieni "pārbūve" un "lietošanas veida maiņa" atbilst jēdzienam "rekonstrukcija", bet jēdziens "atjaunošana" — jēdzienam "renovācija".

7.[1] Līdz grozījumu izdarīšanai normatīvajos aktos šajā likumā lietotais jēdziens "būvprojekts" atbilst jēdzienam "būvniecības ieceres dokumentācija" un jēdzienam "būvniecības ieceres dokumenti", bet jēdziens "ārtelpas labiekārtojuma elements" — jēdzienam "atsevišķs labiekārtojuma elements".

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

8. Šā likuma 5.panta pirmās daļas 12.punkts un 23.pants stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī. Šā likuma 23.panta pirmajā daļā ietvertais priekšnoteikums pretendēšanai uz būvdarbu veikšanu piemērojams ar dienu, kad stājas spēkā attiecīgi grozījumi Publisko iepirkumu likumā un Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumā, bet ne agrāk par

2016.gada 1.janvāri.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2014.)

9. Būvspeciālisti, kas saņēmuši arhitekta prakses vai būvprakses sertifikātu līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, ir tiesīgi turpināt patstāvīgu praksi pēc sertifikātā norādītā derīguma termiņa beigām, ja tie atbilst šā likuma prasībām un sniedz būvspeciālistu reģistrā iekļaujamās ziņas Ministru kabineta noteiktajā apjomā, termiņā un kārtībā.

10. Šā likuma 6.[1] panta pirmās daļas 2.punkts stājas spēkā 2015.gada 1.janvārī, bet 6.[1] panta ceturtā daļa — 2016.gada 1.janvārī.

(03.07.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.06.2015. likumu, kas stājas spēkā 28.06.2015.)

10.[1] Šā likuma 6.[1] panta pirmās daļas 1.punkts stājas spēkā 2015.gada 1.jūlijā, un tajā noteiktā kompetence ir izpildāma tām būvniecības iecerēm, par kuru realizāciju būvatļaujas izdotas, sākot no 2014.gada 1.oktobra. Būvdarbus, kas tiek veikti, pamatojoties uz būvatļauju, kas izdota līdz 2014.gada 30.septembrim, kontrolē un būvi ekspluatācijā pieņem iestāde, kas izsniegusi attiecīgo būvatļauju.

(18.06.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.06.2015.)

11. Līdz 2016.gada 30.jūnijam ekspertīzes veikšanas tiesības ir fiziskajām personām, ja tās saņēmušas sertifikātu attiecīgajiem projektēšanas vai būvdarbu veidiem, kā arī būvniecību reglamentējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā reģistrētām juridiskajām personām, kuras nodarbina sertificētu speciālistu attiecīgajā jomā.

(03.07.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2015. likumu, kas stājas spēkā 24.12.2015.)

12. Šā likuma 14.panta 6.[1] daļa piemērojama ar dienu, kad būvniecības informācijas sistēma nodrošina būvniecības dokumentu elektronisku apriti, bet ne agrāk kā 2015.gada 1.oktobrī.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2014.)

13. Ministru kabinets šā likuma 5.panta pirmās daļas 14.punktā minētos noteikumus izdod līdz 2018.gada 1.janvārim.

(23.11.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

14. *(Izslēgts ar 14.02.2019. likumu, kas stājas spēkā 13.03.2019.)*

15. Līdz šā likuma 5. panta pirmās daļas 4. punktā minēto Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017. gada 31. decembrim piemērojami Ministru kabineta 2014. gada 7. oktobra noteikumi Nr. 610 "Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi" (Latvijas Vēstnesis, 2014, 203. nr.; 2016, 13., 246. nr.), ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.07.2017.)

16. *(Izslēgts ar 14.02.2019. likumu, kas stājas spēkā 13.03.2019.)*

17. Šā likuma grozījumi par tā papildināšanu ar 6.[1] panta pirmās daļas 1.[1] punktu un pirmās daļas 2. punkta izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā 2017. gada 1. oktobrī.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.07.2017.)

18. Ja būvvalde ir izdevusi būvatļauju līdz dienai, kad stājušies spēkā grozījumi šā likuma 6.[1] panta pirmās daļas 1.[1] punktā un būvatļaujā izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, šā objekta būvdarbu kontroli, tai skaitā pieņemšanu ekspluatācijā, veic būvvalde. Būvniecības ieceres, kuras iesniegtas būvvaldei un par kurām lēmums nav pieņemts līdz 2017. gada 30. septembrim, nododamas lēmuma pieņemšanai birojam Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.07.2017.)

18.[1] Ja būvvalde būvatļauju publiskas ēkas atjaunošanai ir izdevusi līdz dienai, kad stājas spēkā grozījumi šā likuma 6.[1] panta pirmās daļas 1. punkta "a" apakšpunktā, un būvatļaujā ir izdarīta atzīme par būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpildi, šā objekta būvdarbu kontroli (tai skaitā pieņemšanu ekspluatācijā) veic būvvalde.

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

19. Birojs pilda šā likuma 12. pantā noteiktās būvvaldes funkcijas attiecībā uz tādu elektropārvades līniju būvniecības ieceri, kurai atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumā paredzētajam noteikts nacionālo interešu objekta statuss. Pildot šīs funkcijas, birojs piemēro likumā noteiktos lēmumu pieņemšanas un strīdu izskatīšanas termiņus, nodrošina likumā noteikto būvniecības ieceres paziņošanas un apspriešanas kārtību, kā arī informācijas pieejamību būvniecības informācijas sistēmā. Šajā pārejas noteikumu punktā noteikto funkciju īstenošanu birojs var deleģēt vietējai pašvaldībai Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā. Būvniecības ieceres, kuras iesniegtas būvvaldei un par kurām lēmums nav pieņemts līdz 2017. gada 9. jūlijam, nododamas lēmuma pieņemšanai birojam Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(22.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.04.2021. likumu, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

20. Pašvaldība var izdot saistošos noteikumus, nosakot termiņu 2019. gadā, no kura būvprojekts vai citi būvniecības dokumenti attiecīgās pašvaldības būvvaldē iesniedzami tikai būvniecības informācijas sistēmā.

(14.02.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.04.2021. likumu, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

21. Ar 2020. gada 1. janvāri būvniecības administratīvais process uzsākams elektroniski būvniecības informācijas sistēmā.

(14.02.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.03.2019.)

22. Ja būvniecības ierosinātājs līdz šo pārejas noteikumu 21. punktā noteiktajam termiņam vai 20. punktā noteiktajā gadījumā līdz atbilstošos saistošajos noteikumos norādītajam termiņam iesniedz būvprojektu vai citus būvniecības dokumentus rakstveidā, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu, vai ja būvniecības administratīvo procesu turpina rakstveidā, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu, būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, pieņem šā likuma 14. panta trešajā daļā noteiktos lēmumus un veic atzīmes būvniecības administratīvā procesa ietvaros, ievērojot šajā likumā noteiktos termiņus lēmumu pieņemšanai un atzīmju veikšanai. Attiecīgie termiņi skaitāmi no dienas, kad būvvaldē vai institūcijā, kura pilda būvvaldes funkcijas, iesniegta būvprojekta vai dokumenti, kas apliecina visu lēmumos iekļauto nosacījumu izpildi.

(14.02.2019. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.04.2021. likumu, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

23. Šo pārejas noteikumu 22. punktā noteiktajos gadījumos būvvalde vai institūcija, kura pilda būvvaldes funkcijas, par būvniecības ieceri būvniecības informācijas sistēmā norāda šā likuma 14. panta otrajā, sestajā un 6.[3] daļā noteikto informāciju.

(14.02.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.03.2019.)

24. Šo pārejas noteikumu 22. punktā minētajos gadījumos likumā noteiktās atzīmes būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā tiek veiktas rakstveidā, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu, un tās pielīdzināmas būvniecības informācijas sistēmā veiktajām atzīmēm.

(14.02.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.03.2019.)

25. Šā likuma 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31. un 32. pants stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(21.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 24.12.2019.)

26. Šā likuma 6.[1] panta 1.[1] daļa stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī.

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

27. Šā likuma grozījumi par 12. panta ceturtās un piektās daļas izslēgšanu, 14. panta papildināšanu ar 1.[3] daļu un šā likuma papildināšanu ar 14.[1] pantu stājas spēkā 2022. gada 1. jūlijā.

(15.04.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 19.05.2021.)

28. Līdz šā likuma 6.[1] panta pirmās daļas 1.[1] punkta "c" apakšpunkta spēkā stāšanās dienai ierosinātās būvniecības tiesiskuma kontroli veic attiecīgā būvvalde. Valsts robežas joslas, patrulēšanas joslas un robežzīmju uzraudzības joslas būvniecības ieceru tiesiskuma kontroli īsteno Būvniecības valsts kontroles birojs.

(19.08.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.05.2022. likumu, kas stājas spēkā 19.05.2022.)

29. Šā likuma grozījumi par 5. panta pirmās daļas papildināšanu ar 4.[1] punktu, grozījums par 13. panta trešās daļas 4. punkta izslēgšanu un grozījums ceturtās un piektās daļas ievaddaļā, kā arī 9.[1] daļas izteikšanu jaunā redakcijā, paredzot, ka būvspeciālista patstāvīgas prakses uzraudzība tiek veikta, pamatojoties uz risku analīzi, stājas spēkā 2024. gada 1. janvārī.

(27.04.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.05.2023.)

30. Personām, kuras līdz 2023. gada 31. decembrim ieguvušas patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā būvuzraudzības specialitātē, kompetences pārbaudes iestādes bez kompetences novērtēšanas piešķir patstāvīgās prakses tiesības būvniecības jomā reglamentētā profesijā būvdarbu vadīšanas specialitātē atbilstošā jomā un tām ir tiesības veikt patstāvīgo praksi šā likuma 13. panta trešās daļas 3. punktā minētajā specialitātē ar piešķirto sertifikātu līdz dienai, kad tām tiek piešķirts jauns sertifikāts būvniecības jomā reglamentētā profesijā būvdarbu vadīšanas specialitātē atbilstošā jomā.

(27.04.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.05.2023.)

31. Šā likuma grozījumi par 5. panta pirmās daļas papildināšanu ar 3.[1] un 3.[2] punktu stājas spēkā 2025. gada 1. janvārī.

(27.04.2023. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.05.2023.)

32. Personas, kuras līdz 2025. gada 31. oktobrim ieguvušas patstāvīgās prakses tiesības inženierizpētes specialitātē, bet nav ieguvušas šā likuma 13. panta 5.[1] daļā noteikto izglītību ģeotehniskās izpētes specialitātē, ir tiesīgas turpināt patstāvīgu praksi ģeotehniskās izpētes specialitātē ar tām piešķirto sertifikātu inženierizpētes specialitātē.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

33. Līdz attiecīgu grozījumu izdarīšanai citos normatīvajos aktos ar tajos lietoto terminu "inženierizpētes specialitāte" saprot terminu "ģeotehniskās izpētes specialitāte".

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

34. Šā likuma 14.[2] pantā ietvertais regulējums neattiecas uz tiem tehniskajiem un īpašajiem noteikumiem, kuri ir izdoti līdz 2025. gada 31. oktobrim.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

35. Līdz šā likuma 14.[3] pantā minēto pašvaldības saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2027. gada 31. oktobrim ir piemērojami pašvaldību saistošie noteikumi, kas tika izdoti, pamatojoties uz šā likuma 14. panta piekto daļu.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

36. Grozījumi par šā likuma 13. panta papildināšanu ar četrpadsmito daļu stājas spēkā 2026. gada 1. janvārī.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

37. Šā likuma 15. panta 5.[2] daļa, 19.[2] panta desmitā un vienpadsmitā daļa, 19.[4] pants, kā arī grozījumi šā likuma 16. panta otrajā daļā stājas spēkā 2026. gada 1. aprīlī.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

38. Attiecībā uz ārējiem inženiertīkliem, par kuriem izpildmērījumu plāns ir sagatavots līdz 2012. gada 26. aprīlim,

aktuālo pazemes ārējā inženiertīkla atrašanās vietas datu iegūšanu no 2026. gada 1. aprīļa apmaksā būvniecības ierosinātājs. Šajā gadījumā pazemes ārējo inženiertīklu īpašniekam vai valdītājam ir pienākums piedalīties pazemes ārējā inženiertīkla novietojuma precizēšanā apvidū.

(09.10.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2025.)

39. Ja būvniecības iecere ir ierosināta līdz 2026. gada 5. janvārim, bet līdz minētajam datumam nav ierosināta vai apstiprināta būves pieņemšana ekspluatācijā, būvniecības ierosinātājs Būvniecības informācijas sistēmā var lūgt būvniecības iecerei piemērot šā likuma 14. panta $1.^4$, $1.^5$ un $1.^6$ daļā noteikto kārtību, ja tas izpilda visas normatīvajos aktos noteiktās prasības šā likuma 14. panta $1.^4$, $1.^5$ un $1.^6$ daļas piemērošanai.

(13.11.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.01.2026.)

40. Šā likuma 14. panta $1.^7$ daļa stājas spēkā 2026. gada 1. aprīlī.

(13.11.2025. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.01.2026.)

41. Grozījumi par šā likuma 5. panta pirmās daļas 12. punkta un 23. panta izslēgšanu, šā likuma 14. panta ceturtās daļas izteikšanu jaunā redakcijā attiecībā uz ārējo un iekšējo inženiertīklu būvdarbiem, kā arī grozījumi šā likuma 15. panta pirmās daļas 2. punktā attiecībā uz saskaņojumu saņemšanu un grozījums par šā likuma papildināšanu ar $15.^1$ pantu stājas spēkā 2027. gada 1. martā.

(18.06.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2026. Minētie grozījumi iekļauti likuma redakcijā uz 01.03.2027.)

42. Grozījumi par šā likuma 1. panta 19. punkta izteikšanu jaunā redakcijā attiecībā uz juridisko personu, kas veic mežsaimniecisko darbību, un par šā likuma $19.^1$ panta trešās daļas papildināšanu ar 4. punktu stājas spēkā 2027. gada 1. jūlijā.

(18.06.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2026. Minētie grozījumi iekļauti likuma redakcijā uz 01.07.2027.)

43. Vēja elektrostaciju būvniecības iecerei, attiecībā uz kuru no 2015. gada 1. janvāra līdz 2026. gada 31. jūlijam ir pieņemts lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu, būvvalde vai institūcija, kas pilda būvvaldes funkcijas, piemēro šā likuma 14. panta $3.^1$ daļas 3. punktu, ja attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā ir nodotas ekspluatācijā tādas vēja elektrostacijas vai izdota būvatļauja tādu vēja elektrostaciju būvniecībai, kuru kopējā jauda ir vismaz 150 megavati.

(18.06.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2026.)

44. Lai noteiktu būvniecības ieceres ietekmes uz vidi kumulatīvā efekta izvērtējuma veikšanas nepieciešamību, Valsts vides dienests līdz 2026. gada 5. augustam iesniedz pašvaldībām informāciju par vēja parkiem, attiecībā uz kuriem no 2015. gada 1. janvāra līdz 2026. gada 31. jūlijam ir pieņemts lēmums par ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu.

(18.06.2026. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2026.)

Likums stājas spēkā 2014.gada 1.oktobrī.

(24.04.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2014.)

Likums Saeimā pieņemts 2013.gada 9.jūlijā.

Valsts prezidents A.Bērziņš

Rīgā 2013.gada 30.jūlijā

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"